

DIRVA

Nr. 2

Sausis-January 5, 1962

Cleveland, Ohio

IZANGA Į RIMTESNĮ KUBOS SPAUDIMĄ

Valstybės Departamentas paskelbė baltąją knygą apie Kuboje sukurta agresinę jėgą, kuri graso visoms

Amerikos valstybėms ir kuri yra Sovietų Sąjungos imperializmo tvirtovė Vakarų valstybių pusėje.

Nors tos baltosios knygos dokumentinė medžiaga apima davinis tik iki praėjusių metų rugpjūčio mėnesio, bet joje pakankamai įrodomosios medžiagos, kuri sako, kad Maskva Kuboje įsirengė imperialistinę tvirtovę, iš kurios lengva tiesti grobimo pirštus į visas Pietų ir Šiaurės Amerikos valstybes.

Paskelbta baltoji knyga sako, kad Kuboje sovietinis blokas yra sutelkęs naujų ginklų už 60-100 milijonų dolerių. Po ginklų laikomų vyrų skaičius svyruoja nuo 250,000 iki 400,000. Tai dešimt kartų daugiau, negu buvo prieškastriniais laikais. O taip pat dabar Kubą yra daug stipriau ginkluota, kaip bet kuri kita Pietų Amerikos valstybė. Kuboje esą per 300 karinių patarėjų iš Sovietų Sąjungos ir Čekoslovakijos, o taip pat virš 500 įvairių kitokių patarėjų, kurie yra ne kas kitas, kaip komunistinės sistemos organizatoriai.

Baltoji knyga yra pasirušimas Amerikos Valstybių Organizacijos suvažiavimui, kuris įvyks sausio 22 d. Punta Del Estate, Urugvajuje. Toji knyga, palankesnės opinijos sudarymui, dideliais kiekiais bus paskleista visuose Pietų Amerikos kraštuose. Tik, žinoma, kas jau tiki Castro revoliucijos reikalingumu, tą ji nepakeis. Bet kas abejoja, ras įdomios ir įtikinančios medžiagos, kad komunistinis pavojus jau ne prie Amerikos valstybių durų, bet jau veržiasi ir į kambarius.

Ruošiantis tam suvažiavimui su dideliu dėmesiu sekama, ar Jungtinės Val-

stybės pasiseks vieningai praveisti Kubos spaudimo ir izoliavimo politiką, kad pagaliau Kuba grįžtų į Vakarų valstybių bloką. Kaip žinia, ji turi užtarėjų ar bent tariamų neutralistų, kurie, dėl populiarumo tarp savų kraštų vargingųjų sluoksnių, Castro režimo nenori pasmerkti. Ir blogiausia, kad tų užtarėjų tarpe yra didžiosios Pietų Amerikos valstybės.

TRUMPAI IŠ VISUR

• Portugalija, kaip savo kalboje pažymėjo min. pirmininkas A. Salazaras, ruošiasi pasitraukti iš Jungtinių Tautų, kurios reikiama nereagavusios dėl Indijos pagrobimo jų Goa kolonijos. Manoma, kad Portugalija tuo reikalu paruošė dokumentuotą medžiagą ir po to įvykdyt pasitraukimą.

• Pagal Gynybos Departamento planus prez. J. F. Kennedy patvirtino dviejų naujų armijos divizijų suorganizavimą ir iš buvusių 14 pastoviai pakeliant iki 16 divizijų arba 960,000 vyrų.

• Indonezijos kariuomenė paruošta kiekvienu momentu įsiveržti į Olandijos N. Gvinėją.

• Rumunija savo ginklavimosi oficialų biudžetą šiais metais padidino 14%. Tai ženklas, kad panašiai padidės ir kitų Maskvos satelitinių kraštų kariniai biudžetai.

• A. Mikojanas, su eilė palydovų, iš Maskvos išvyko į naujas Afrikos valstybes, ten tartis dėl ūkinių santykių ir, kaip jau įprasta, vesti propagandą prieš Vakarų valstybes.

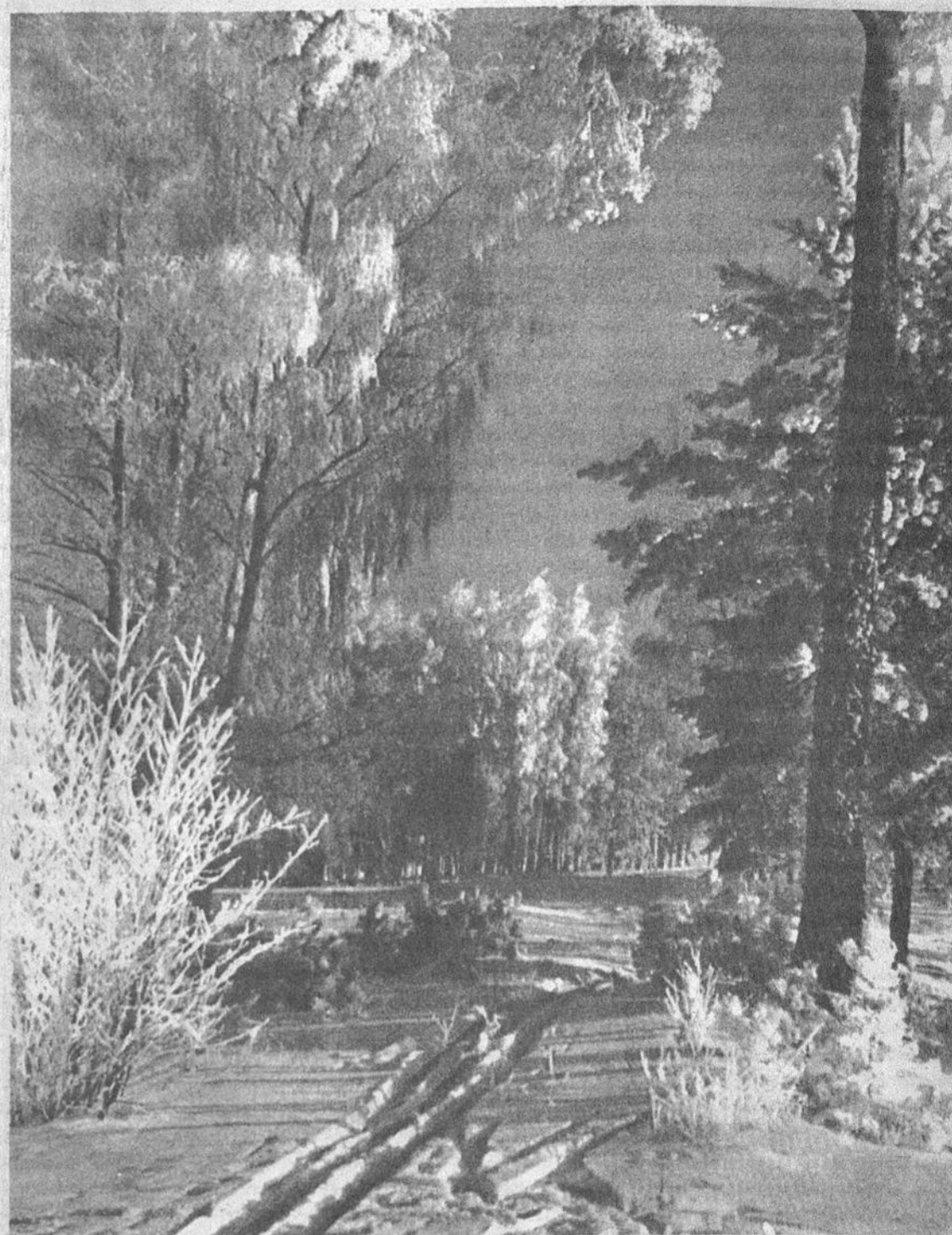
ŪKINIŲ POŽIŪRIU 1962 METAI GERAI PRASIDĖJO

JONAS KAZLAUSKAS

1961 m. baigėsi ketvirtoji pokarinė ūkinė krizė, kuri pasiekusi stipriausią savo tašką vasario-kovo mėnesiais, pamažu užleido vietą ekonominiam gerėjimui, kurio augimo stiprumą ir lygį atstovaus 1962 m.

Valdžios biudžetai kasmet auga, reikalavimai didėja ir kartu problemų sėklos sėjamos, ypatingai fe-

deralinės valdžios, kurios išlaidos sudaro 11% visos ūkios apyvartos. Neabejotina, kad valdžios išlaidos metų bėgyje paaugs (lėtesnis tempas bus antroje metų pusėje), kas yra teigiamas faktorius, bet turįs savo ribas.

Žiemos rytas Zarasų miškuose...

JAV KARIUOMENĖ - PASAULIO TAIKOS SARGAS

KEŠTUTIS GAIDŽIŪNAS

Dirvos korespondentas
JAV armijoje

Įtą, dvigubai už amerikiečių didesnę kariuomenę, ir visa eile ilgų distancijos atominių bombonešių.

Ši Amerikos karinių pajėgų apsauga nuo sovietinės agresijos, ir šios apsaugos būdai, turi asmeninio svarbumo kiekvienam laisvojo pasaulio piliečiui. Trumpas žvilgsnis į šios apsaugos problemas ir įdomybės, gal padės geriau įžvelgti į šią problemą, kai kurių laikomą paprastą kasdienybę.

Beveik durtuvą prieš durtuvą, prieš sovietų pajėgas, 300 mylių geležinės uždangos pasieniu Vokietijoje ir prie Čekoslovakijos, stovi JAV Septintosios Armijos kariai. Su savo 200,000 kovai pilnai paruoštų vyrų, Septintoji Armija yra didžiausia A-

merikos lauko armija, išlaikoma taikos metu. Ji yra stipriai apginkluota ir puikiai paruošta atominio ar įprastinio karo metodams.

Septintosios Armijos vyrų kovos geras paruošimas greitai išsisklaido visus abejotimus, pažvelgus į dažnus armijos manevrus ir jų davinis. Jos kovos pajėgumas su atomineis ginklais, nors jau ir dabar turįs neišsivaizduojamą galią, netolimoje ateityje dar bus pastiprintas naujomis, lengvomis atomineis bazukomis. Su šiomis bazukomis, ellinis kareivisturės progos panaudoti atominį ginklą, kuris į dulkes gali paversti didžiausią tanką ar visai sunaikinti sutelktą karių grupę.

Septintosios Armijos vyrai yra gerai pasiruošę. Ir nekreipiant dėmesio į faktą, kad komunistai bet kuriuo metu gali smogti milžiniška jėga, jų moralė yra labai aukšta.

Kita didelė pajėga laisvojo pasaulio sargyboje yra Jungtinių Valstybių Septynioliktoji Aviacijos grupė. Šios grupės raketiniai lėktuvai gali pradėti mesti atomines ir paprastas bombas komunistų teritorijon greičiau, negu asmeniui trunka išgerti puoduką kavos.

Šios grupės daliniai yra kiekvieną minutę pasiruošę netikėtiems įvykiams, nes jų bazės yra tik minučių atstume nuo Sovietų bazių ir sekundžių atstume nuo komunistų raketų bazių Rytų Vokietijoje. Dalis Septynioliktosios Aviacijos grupės dalinių yra kiekvieną minutę ore. O dalis pasiruošę kiekvienos dienos kiekvieną minutę pakilti.

Tas pats tinka ir Strateginės Oro Komandos bombonešiams, kurie irgi yra ore ar sekundžių pranešimu pasiruošę pakilti iš bazių netoli sovietų teritorijos Europoje - Šiaurinėje Grenlandijoje, Anglijoje, Ispanijoje, Šiaurinėje Afrikoje. Šie raketiniai bombonešiai, kiekvienas su atominiu kroviniu, pajėgiantis sunaikinti didelius karinius įrengimus, ar Maskvos dydžiomiesius, kiekvienu momentu yra pasiruošę žygiui sovietų teritorijon.

Naujas ginklas su dideliu pajėgumu -- balistinėm raketom ginkluotas atominis povandeninis laivas, neseniai buvo įjungtas į JAV apsaugos planą. Penki šio tipo povandeniniai laivai, kiek-

didelio kapitalo, kurį sudaro mokesčiai ir viešoji skola. Tai reiškia, kad dalis dabartinių išlaidų yra padengiamos skolinamų pinigų. Esmėje valdžia yra naudojanti, o ne kurianti jėga. Išradimai bei pažanga ateina iš privačios iniciatyvos, kur glūdi kūrybos gyslelė, kur doleris yra produktin-giausias.

Ar didelis kapitalo koncentravimas valdžios rankose ir jo naudojimas (kai kurių užsienio kraštų rėmimas ir vidaus ūkio gaminių finansavimas yra du iš keleto pavyzdžių) neatima dalies kapitalo reikalingo privačiam bizniui ir jo nenustelbia? Ar Amerikos ekonomija metai iš metų nejaučia bridimo į skolą rezultatų — infliacijos? Ar doleris, panaudotas Jungtinių Tautų išlaikymui, yra tiek pat vertas kaip likęs mokesčio mokėtojo kišenėje? Tai biznieriaus ar darbininko klausimai, kelių abejotimų dėl visapusiško valdžios išlaidų pateisinimo.

(Nukelta į 2 psl.)

(Nukelta į 2 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

☆☆☆

Jungtinės Tautos, į kurias daugelio buvo sudėtos viltys, pasirodo tėsia seną blokų politiką.

Kuriant šią organizaciją niekas nepasikeitė. Tik šiandien tapkėsi siloma pridengta idealizmo ir humaniškumo apvalkalu, kalbama apie žmogaus teises, o tai Jungtinių Tautų politiką daro dar labiau begėdiškesnę.

Jei vakare iš už kampo kas nors jums surinka: "Rankas aukštyti, atiduok pinigėlių!" Tai būna nemalonu, bet žinote, kad turite reikalo su baiditu. Bet kai panaši agresija vykdoma vardan humaniškumo ir tautų teisės apsispręsti joms pačioms, tai būna sunkiai suprantama tiems, kurie savyje dar nešiojosi kibirkštėlę idealizmo.

Paimkim kad ir tokį pavyzdį. Neseniai Egipto diktatorius į kalėjimą uždarė keturis prancūzų diplomatus, kurie pildydami tradicines diplomatų pareigas, visiškai niekuo nenusižengė diplomatijos įstatymams.

Bet Nasseris nesiskaito su tarptautine morale. Tačiau jis turi balsą Jungtinių Tautų tribūnoje, vardan tų principų, kuriuos turi įrašiusi J. T. charta.

Viskas, kas kalbama Jungtinėse Tautose, yra tik žodžiai. Badas ir tautų kentėjimai čia tampa tik retorika ir reikia būti ciniku, kad dalyvaustum diskusijose. Dažnai atstovai čia kalba apie idealizmą, duoda moralės pamokas kitiems, reikalauja laisvės, tuo tarpu savo krašte vykdoma žiauriausia vergystė.

Jungtinės Tautos stengiasi įsikišti tik ten, kur mažiausiai rizikuoja.

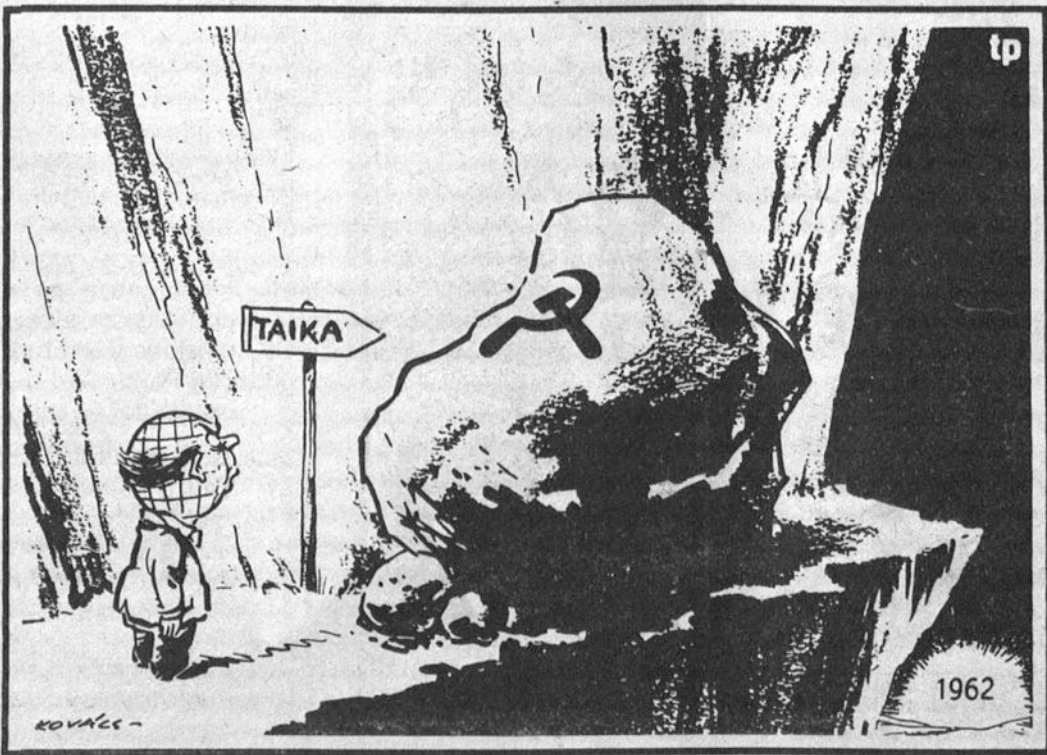
Šiandien jų lėktuvai bombarduoja Katangos miestus ir žudo Raudonojo Kryžiaus neginkluotus atstovus, bet kai Budapeste vengrai sukilo prieš rusus, niekam ir į galvą neatėjo mintis pasiųsti ten lėktuvų...

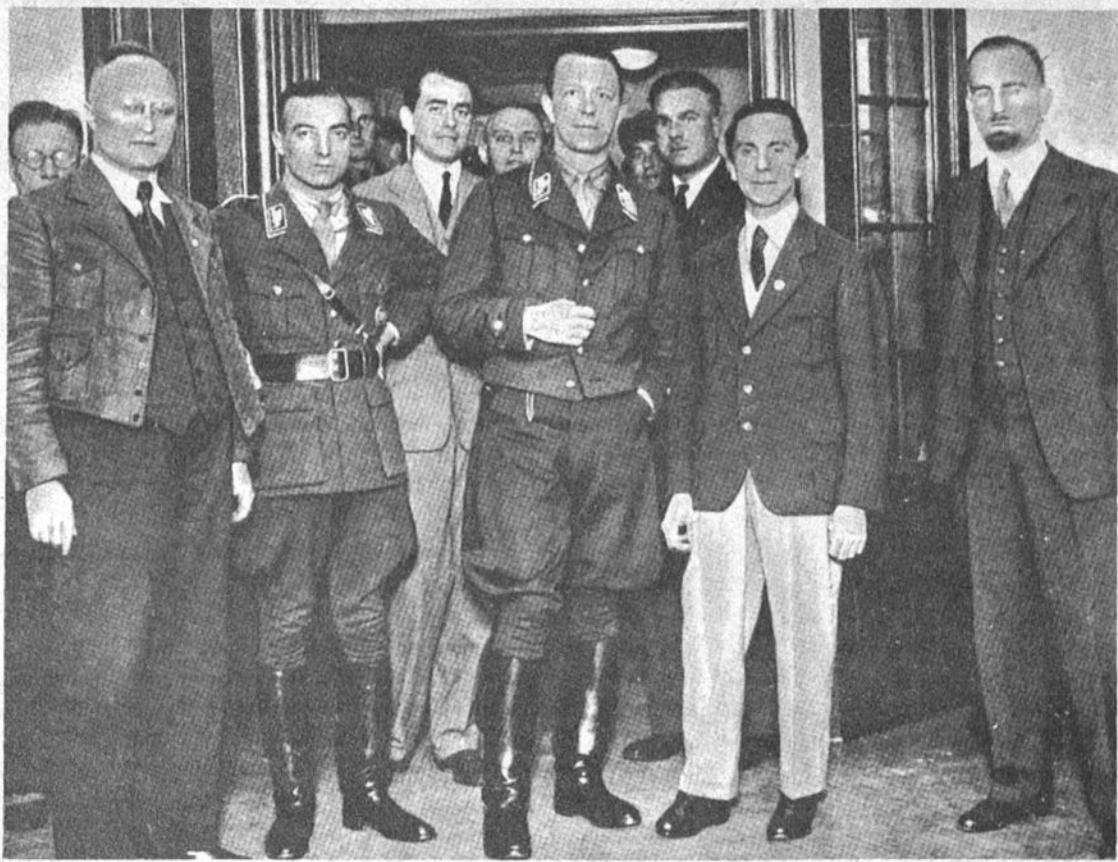
Čruščiovas niekad nesivaržė pasakyti, kad šiandien skaitomasi tik su karine galybe. Ir dėl to, kad Sovietija šiandien būdama viena galin-giausių karinių valstybių, gali nekreipti dėmesio į Jungtinių Tautų nutarimus. Tuo tarpu tokiai Katangai, kuri nori išlikti nepriklausoma, stengiamasi primesti režimą, kurio ji nenori.

Išorinis kolonializmas mirė. Bet būtų naivu tikėti, kad kraštas, kuris gauna nepriklausomybę, jau laisvas nuo kolonializmo. Jis eksploatuojamas tų, kurie jam išgavo nepriklausomybę ir jų metodai nė kiek negeresni už senųjų kolonialistų.

Jungtinių Tautų drama yra toji, kad steigiant šią organizaciją, žmonės buvo apgauti, sudarant iliuziją, jog JT yra virš tautų ir kaip koks "deus ex machina" sugebės išspręsti pasaulio problemas.

Tikrumoje JT tėra tik vieta, kur ir toliau tęsiami ginčai, kur susidaro blokai ir didžiosios tautos vykdo savo imperialistinę politiką.

Paul-Joseph Goebels (baltose kelnėse), kurio gyvenimas prasidėjo dideliu nusivylimu, pasirodė esąs žibąs oratorius ir fanatiškas nacionalistas.

Jei Hitleris būtų laimėjęs karą... (11)

KEISTAS MAŽAS DAKTARAS GOEBELSA

Kada Hitleris išėjo iš kalėjimo, pamatė, kad ne tik jo šalininkai tarpusavyje pešėsi, bet ir tokie gerbiami vadai, kaip Ludendorff ir Rosenberg reikalavo, kad iš partijos būtų išmesti kriminaliniai nusikaltėliai ir homoseksualistai. Tačiau Hitleris kategoriškai atsisakė tai daryti.

Tačiau 1926 metais, kai nepasitenkinimas padidėjo, Hitleris sudarė partijos teismą, kad sukludytų draugams nešvarius baltinius skalbti viešumoje.

Nežiūrint teismo aktyvumo, nagrinėjant tūkstančius atvejų, šis teismas, pasirodė, buvo reikalingas labiau vadams, negu eiliniams naciams. Ir Hitleris turėjo dažnai pats asmeniškai įsikišti, kad išlygintų ginčus, gudriai manevruodamas neduoti besiginčijantiems prieš įsikišti.

Dar tuo metu, kai jis sėdėjo kalėjime, vienas vyras, vardu Gregor Strasser, staiga užėmė svarbią vietą nacių tarpe. Jis buvo kilęs iš Bavarijos, iš profesijos valstininas, trimis metais jaunesnis už Hitlerį, dalyvavęs D. kare ir apdovanotas geležiniu kryžiumi. Jei Hitleris karinė tarnyba baigė kapralu, Strasser buvo pasiekęs leitenanto laipsnį. Jis buvo energingas ir greit pasirodė ne kiek neblogesnis oratorius ir organizatorius už Hitlerį.

Mėgstas savarankiškumą ir nežiūrint Hitlerio priešinimosi, su Ludendorffo ir Rosenbergo pagalba jis suorganizavo tautinį socialistų laisvos Vokietijos sąjūdį, kuris 1924 metų rinkimuose surinko 2 milijonus balsų ir Reichstage gavo 32 vietas, kurių viena teko pačiam Strasserui.

Hitleris tuo pasisekimu nebuvo patenkintas, o Strasseris ir nemanė Hitlerį pripažinti visagalinčiu viešpačiu ir 1925 m. vasario 27 d. nacių mitinge Muenchene atsisakė dalyvauti.

Kad nacionalsocialistų partija galėtų tapti tikrai tautine, reikėjo jai išsiplėsti šiaurinėje Vokietijoje, Prūsijoje ir ypač priešų tvirtovėje — Berlyne.

Dviem savaitėm praslinkus po vasario 27 d. mitingo, kuriame buvo atkurta partija, Hitleris nugalėjęs neapykantą, iškviėt Strasserį, siūlydamas jam grįžti atgal į partiją ir imtis organizavimo šiaurėje.

Strasseris sutiko. Jis čia matė puikiausią progą parodyti savo sugebėjimus, pavydžiam ir argantiškam vadui negalint iš arti stebėti. Po kelių mėnesių Berlyne jis įsteigė laikraštį "Berliner Arbeiterzeitung", kuriam vadovavo jo brolis Otto Strasser, ir dvisavaitinį žurnalą "N. S. Briefe", kuriame vadovams buvo nurodoma kokios linijos laikytis.

Strasseris, kaip koks meteoras, keliavo po šiaurinę Vokietiją kalbėdamas mitinguose ir plėsdamas partijos veiklą. Būdamas Reichstago atstovu, jis buvo geresnį padėtyje už Hitlerį. Galėjo nemokamai naudotis geležinkelio ir galėjo laisvai kalbėti. Jokia valdžia jam negalėjo

sukliudyti kalbėti viešai. Savo asmeniniu sekretoriumi ir "N. S. Brief" redaktoriumi Strasseris pasirinko jauną reinitį, 28 metų amžiaus Paul-Joseph Goebelsą.

Šis jaunas ir nedidelis šleivas žmogelis, su nervišku kompleksu, pasirodė žibąs oratorius ir fanatiškas nacionalistas. Be to dar turėjo aštrią plunksną, buvo universitetinio išsilavinimo, kokių tuo metu buvo sunku tarp nacių rasti.

Jis norėjo pasidaryti rašytoju. Prieš gaudamas Heidelbergo universitete filosofijos daktaro diplomą, jis parašė autobiografinį romaną "Michael", kurio joks leidėjas nenorėjo spausdinti. Vėliau jis parašė du teatrui veikalus "Vagabundas" (iš Kristaus gyvenimo) ir "Vienišas svečias", kurie pamatė sceną tik tada, kai Goebelsas tapo propagandos ministru.

Jis neturėjo laimės ir žurnalistiko. Berlyno liberalinis dienraštis "Berliner Tageblatt" atmetė keliasdešimt jo straipsnių, kuriuos jis pasiūlė, kad būtų priimtas reporteriu.

Jo asmenišką gyvenimą, kaip matome, prasidėjo dideliu nusivylimu. Jis negimė šleivas, kaip daugelis manė. Būdamas septynerių metų amžiaus jis buvo auka kaulo smegenų uždegimo. Ir po nepavykusios operacijos kairioji koja tapo trumpesnė.

Gal būtų šis fizinis trūkumas sugadino jo pasisekimą jaunystėje ir širdyje jis nežinojo kartelį. Dar studijuodamas universitete ir dalyvaujamas mitinguose prieš sąjungininkus, jis dėdavosi esąs karo invalidas. Jis neturėjo laimės ir meilėje. Pasižymėjo per visą savo gyvenimą tik avantiuromis.

Susitikęs su Strasseriu jis užsidedė įsteigti partiją, kuri remtųsi proletariatu. Savo dienoraštyje, kuris buvo po karo sąjungininkų rastas, 1925 metais jis rašė: "Geriau yra baigti mūsų gyvenimą po bolševikų režimu, negu būti kapitalizmo vergais." O 1926 m. rašė: "Keista, kad komunistai ir mes (naciai) tarpusavyje kovojame... Kaip rasti sugyvenimą su komunistų vadais?"

Ir tame laikotarpyje jis atspausdino komunistų vadams atvirą laišką, išdėstydamas, kad komunizmas ir nacizmas yra tas pats dalykas. "Jūs ir aš, rašė jis, kovojame, bet mes nesame tikrais priešiniais."

Adolfas Hitleris tai laikė gryną hereziją ir jis atidžiai sekė, kaip broliai Strasseriai ir Goebelsas šiaurėje steigė partijos liberalinį ir proletarinį sparną. Neišvengiamas konfliktas įvyko 1925 metais vasario mėnesį.

Incidentas įvyko dėl Gregor Strasser ir Goebelso taktikos, kuri rėmė socialdemokratų ir komunistų pasiūlymą Vokietijoje konfiskuoti karališkosios šeimos turtus. Šis klausimas turėjo būti išspręstas referendumu keliu. Strasser ir Goebelsas pasiūlė, kad nacionalsocialistų partija

prisidėtų prie komunistų ir socialistų kampanijos už turto konfiskavimą.

Hitleris buvo nepatenkintas. Tuo metu didieji pramoninkai pradėjo remti pinigais Hitlerį, nes jis buvo pažadėjęs kovoti prieš komunizmą. Jei Strasser ir Goebels pradės vykdyti savo pasiūlymą, tai nacių pajamos iš pramonininkų sumažėtų. Bet prieš Hitlerio įsikišimą, Strasser sušaukė šiaurėje partijos vadus, kad pradėtų kampaniją už turto konfiskavimą ir naują ekonominę programą.

Strasser ir Goebels taip pat siūlė nusavinti didžiąją pramonę. Hitleris atsisakė dalyvauti. Daugelis nacių, kurie vėliau Trečiajame Reich'e užėmė svarbias vietas, dalyvavo, išskyrus vieną Ley iš Koelno. Goebelsas tada sušuko: "Aš reikalauju, kad tas mažytis buržujuš — Adolfas Hitleris būtų pašalintas iš partijos!"

Kongresas pritarė pasiūlymui prisijungti prie marksistų kampanijos dėl karališkosios šeimos turto konfiskavimo. Hitleris palaukė ir 1926 m. vasario 14 d. atkirto. Jis sušaukė nacių vadus iš Bambergą, pietinėje Vokietijoje, parinkdamas vidurį savaitės, kad šiaurėje gyvenantieji nacių vadai negalėtų apieisti darbą. Ir Strasser su Goebelsu buvo vieninteliai galėję atvykti. Jie atsidūrė mažumoje ir turėjo kapituliuoti.

Jei kitą dieną Goebelsas dar palydėjo Strasserį į stotį, tai tik guosdamas, nes jau jis buvo sužavėtas Hitleriu ir savo dienoraštyje rašė: "Hitleris man telefonavo... Jo gerumas, nežiūrint Bambergo incidento, mus verčia gėdintis... Mes nuėjome į "Buer-

1962 METAI GERAI PRASIDĖJO...

(Atkelta iš 1 psl.)

Korporacijų investavimas į gamybos priemones bei inventorius, sergas nuo 1957 m., ieško vaistų nuo trūkstamo pareikalavimo ir mažėjančio pelno. Infliacijos pasėkoje pakeitimas mašinų kasmet daugiau kainuoja. Didėjanti užsienio prekių konkurencija ir kylantieji atlyginimai vis stipriau kerta pagrindinį biznio motyvą — pelną.

Augimo stadijoje esantis ūkis žada didesnę paklausą. Bendrovių koncentravimasis į modernizavimą mašinų, įgalina pasiekti norimo objekto — pigesnės gaminių kainos, kuri palengvina konkurenciją su importu ir palieka didesnę pelno dalį.

Laukiamas 5% aukštesnis investavimas yra patenkinamas, bet nepakankamai didelis išvystyti ūkinį gerbūvį, kuris sumažintų bedarbių skaičių iki 4% darbo jėgos.

Vartotojas, pergyvenęs paskutinius du ekonominius smukimus, ilgesnį laiką rodo pasyvumo tendenciją. Tai yra natūralu ir pateisinama.

1958 m. krizė buvo stipriausia. Kilimas, nepasiekęs savo išbaigimo taško, suvaržytų kreditų ir plieno streiko, išsivystė į 1960-61 m. kritimą. Įvykiai dėstėsi per greitai neigiamą linkmę.

Vartotojas turėjo viską pakelti planuodamas ir realizuodamas savo pirkimus. Kai praeitais metais ūkis pajudėjo į priekį, atsigavimas pasidarė realybė. Pradedant lapkričio mėnesiu ir vainikuojant Kalėdų pirkimo gausumu, vartotojas užsirekomendavo kaip pagrindinė jėga ekonominio kilimo eigoje ir įžengė į naujuosius metus su pirkimais.

gerbrau". Hitleris jau ten. Aš įėjau į salę. Aplodismentų audra. Ir paskui aš kalbųpustrečio valandos. Žmonės rėkia patenkinti. Pabaigoj Hitleris man paspaudė randą. Aš esu laimingiausias žmogus..."

Ir rugpičio mėnesį jis viešai nutraukia ryšius su Strasseriu, atspausdinęs straipsnį "Voelkischer Beobachter" laikraštyje. O 1926 m. spalio m. Hitleris Goebelsą paskiria Berlyno gauleiteriu.

Berlynas tuo metu buvo "raudonas". Goebelsas, kuriam buvo 29 metai, ėmėsi svarbaus uždavinio.

Kitame numery: PENKI VYRAI, KURIE VIENAS KITO NEAPKENČIA...

mo iniciatyva ir kylančiomis pajamomis — metinis vidurkis 4% didesnis, negu 1961 m.

Tikėkime, kad užsimojimai bus realizuoti!

Kreipiant dėmesį į tris "mažuosius" bendras vaizdas yra teigiamioje perspektyvoje, bet nagrinėjant pavieniai atsiranda įvairumo su klauktukais.

Detroitas yra patenkinamas gamybos lygiu, paklausa, turimu automobilių inventoriu ir numatomu 1962 m. modelių pardavimu, — 1 milijonas virš praeitų metų, arba 6.5 milijono vietinių automobilių. Importas mažėja su Volkswagen išimtimi. Amerikiečių norai ir pageidavimai vėl suka į didesnes bei brangesnes mašinas, o pridėjus didelį modelių pasirinkimą ir kainų priemamumą (maži ir nezymūs sumoje pakėlimai) duoda pagrindo laukti gerų metų.

Dėmesio centre stovintis yra plienas; darbininkų ir darbdavių sutarties pasirašymo metai, kainų klausimas ir užsienio konkurencija.

Prezidento Kennedžio prašymas buvo išpildytas ne iš geros valios, bet iš reikalo. Plieno pramoninkai, palikdami nepakeltas metalo kainas, pasiliko kozyrį rankose derybų stalui ir kovoje su importu. Nežiūrint kokios aplinkybės — sąlygos dominuos sutarties eigą, ta porcija, kurią plieno bendrovės būtų gavusios iš pakeltų kainų, atsiims iš unių prie derybų stalo, — kontraktas kaina bus tiek žemesnė, bet abejotina ar jos užteks. "Plieno kainoje yra jau \$39 atlyginimų pakėlimo nuo 1959 m., o kaina ta pati, mes laukiame iš jų panašaus pavyzdžio" — pasiūlymas bus gana prasingas ir kietas riešutas unių atstovams.

Per paskutinį dešimtmetį Amerikos plieno gamyba paaugo 27%, V. Europos — 140%, Rusijos 270% ir Japonijos 495%. Importas iš Japonijos 1960 m. buvo 23.5%, arti 26% 1961 ir mažiau numatoma šiais metais iš viso importuojamo plieno.

Japonijos plieno kokybė yra gera ir kasmet gerėja, japono darbininko atlyginimas yra 7 kartus žemesnis, negu amerikiečio plieno darbininko. Šių davinių aki-vaizdoje nenuostabu, kad plieno gamyba veikia 75% savo pajėgumu, 9% mažiau darbininkų. Naujoji šių metų sutartis nebus infliacinė. Plienas savo auksinę gadyne yra užrašęs į istorijos lapus.

Statyba, kaip automobiliai ir plienas, tikisi geresnių metų, kurie nebus universalūs visam kraštui, bus svyravimai tarp vietovių ir miestų. Ji padarė didelę pažangą praeitais metais, kai vasario mėn. žemiausias taškas lapkričio mėnesį jau pašoko 40%. Lengvesnės sąlygos namų pirkimui, didesnės gyventojų pajamos ir švelnesnis psichologinis galvojimas dėl Dėdės Samo tarnybos, duoda pagrindo laukti, kad naujų gyvenamųjų namų statyba sieks arti 1.5 milijono vienetų.

Statyba turi būdų, kuriuos stabilizuoja augimą.

JAV KARIUOMENĖ...

(Atkelta iš 1 psl.)

vienas apginkluotas po šešiolika Polaris raketom, šiandien nepastebimi patuluoja įvairiose jūrose. Stebėtojo nuomone, jie yra pakankamai arti, kad galėtų paleisti Rusijon 80 raketų.

Šeštas Polaris povandeninis laivas jau netrukus bus įjungtas tarnybon. Ir dar visa eilė šio tipo laivų yra statoma ar užsakyta.

Kitas stiprus JAV ginkluotas kumštis yra Šeštasis Laivynas Viduržemio jūroje ir Atlanto Laivynas. Kiekvienas gali skubiai atsiginti atominiais smūgiais su savo lėktuvais iš greitai plaukiančių lėktuvnešių.

Antroje pasaulio pusėje, garsiosios Pirmos Kavalerijos Divizijos, Aštuntosios Armijos kariai, akis į akį stovi prieš komunistų pajėgas Korėjos pakiaubų linijoje. Kariams šioje vietovėje taikos dar nėra — tik labai neaiškios ir dažnai nerealistinės paliaubos. Amerikiečių patuliai veikia kiekvienos dienos kiekvieną minutę, prie siauro "niekeno" ruožo, kuris juos skiria nuo komunistų karių.

Ramusis Vandenynas yra kontroliuojamas Septintojo Laivyno, kuriame visą laiką budi stiprus marinių daliniai. Marinių divizija, visą laiką apmokoma Okinawoje, pasiruošus bet kokiui netikėtumui 40,000,000 mylių Ramiojo Vandenyno ir Toliųjų Rytų plote.

Bet laisvojo pasaulio apsigynimo smūgio didžiausia jėga yra pačiose Jungtinėse Valstybėse. Tai yra Strateginės Oro Komandos raketiniai bombonešiai ir raketų bazių įrenginiai. Aukšto apmokymo įgulos daugumoje bazių ir dabar yra gerai pasiruošusios išleisti savo ilgų distancijų bombonešius Rusijon greičiau kaip per penkiolika minučių. Kitos įgulos yra pasiruošusios raketų bazėse, kur 45 terpkontinentinės raketos, kiekvienu momentu yra paruoštos iššovimui. Šių metų pradžioje šis skaičius pakils iki 63, o 1965 metais bus 834 Atlos, Titan ir Minuteman raketos, paruoštos žaibiniam apsigynimui.

Kiekvienas geriau informuotas asmuo gerai žino, kad visi šie JAV pajėgų daliniai nėra be reikalo, ir nėra vieninteliai kovos vienetai pasaulyje. Visi gerai žino, kad ir Rusija turi gerai apmokytą ir paruoštą kariuomenę, beveik dvigubai didesnę už amerikiečių. Žino, kad jie gali pasiūsti du karius prieš vieną amerikiečių karį kovon Vokietijoje. Žino, kad ir Chruščiovo pajėgos turi ilgų distancijų bombonešius ir tarp kontinentinės raketos, galinčias sunaikinti Seattle, St. Louis, Philadelphia, Chicago, Washington — beveik betkurį Amerikos miestą.

Kaip ir visada, kada viena problema tampa išspręsta, atsiranda nauja, dažnai didesnė už pirmąją. Bet peržvelgus visus faktus, susidaro įspūdis, kad laisvajį pasaulį saugojanti jėga nėra jau tokia menka, maža ar bejėgė. Ši jėga per eilę metų yra įrodžiusi savo vertingumą. Ir nėra reikalo abejoti, kad laisvojo pasaulio pasitikėjimas būtų apvilnas. JAV karys apginkluotas, paruoštas ir nuolat ruošiamas. JAV karys budi už JAV ir viso pasaulio laisvę.

Aukštas darbininko atlyginimas, palengva kylanti medžiagų kaina, nevilioja nei statybininko nei namo pirkėjo. Be to, ji yra mažiau modernizuota, negu kitos didžiosios pramonės šakos. Brangus darbininkas automobilių, anglių ir plieno gamyboje daugumoje iššaukė modernizaciją.

(Pabaiga kitam numeryje)

TO BE SURE OF HAVING CASH WHEN YOU NEED IT—FOR CHRISTMAS PLANNING—NEXT YEAR—AND EVERY YEAR—CHILDREN'S EDUCATION, A COMFORTABLE RETIREMENT, TRAVEL—PLUS ALL THE OTHER DREAMS OF NICE AND NECESSARY THINGS FOR THE FUTURE.

All Savings Deposited through JANUARY 15th... Earn **4%** from JANUARY 1st! Current Rate

ST. CLAIR SAVINGS

3 Locations—

813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.

P. J. KERSIS

Turėdami reikalų prašom į mane kreiptis namų telefonu OL 7-2521 — Peninsula.

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Geri darbai geroms organizacijoms

Turime, kaip dažnai sakoma, devynias galybes įvairių organizacijų. Jų čia nemažai priorganizavo senieji ateiviai. O naujieji, kurie čia atsirado jau po Antrojo pasaulinio karo, beveik visas organizacijas atkūrė, kurios tik veikė Lietuvoje. Ir taip jų susidarė geras pėrviršis.

Labai gaila, kad tos organizacijos, turinčios labai gražius vardus ir dar gražesnius tikslus, nepasižymi nei narių gausumu, nei dirbamų darbų originalumu ar svarumu. Jei narių skaičius popieriuje dar ir yra didesnis, tai susirinkimus lankančių ar į aktyvią veiklą kitaip įsijungiančių, tikrai mažas. O visa veikla sukasi tik apie didesnių ar mažesnių pobūvių rengimą, prie progos atsimenant dar vieną kitą paskaitą surengti ir metinį susirinkimą sušaukti.

Iš profesinių organizacijų, kurios šiame krašte mūsų yra atkurtos, gal realiausia ir tikriausia pagrindą turi gydytojų ir inžinierių draugijos. Visos kitos laikosi tik praeitimi, arba kaip vienas čia mums parašė, tik "kelių gerų vyrų ar moterų garbės žodžiu". Neturėdamos tikro, joms skirto darbo, arba tokio darbo neieškodamos ir nesurasdamos, jos įsirikiuoja į eilinių organizacijėlių pobūdį, kurių amžius, norės ar nenorės, baigsis kortų vakarėliais ir pasimatymais su senais pažįstamais.

Bet darbo, jei jo sąžiningai būtų norima, galima ir šiose sąlygose susirasti. Sakysim, karių Ramovei labai pritiktų studijuoti naujus ginklus ir jų lietuviškus vardus sudaryti. Kiek žinau, kadangi lietuviškų karinių dalinių, lietuviškai juos kamanduojančių, nei Lietuvoje, nei Sovietų Sąjungoje nėra, tai tų naujų ginklų vardai ir ten arba rusiškais, arba iš rusų kalbos verstais vadinami.

Inžinieriams, kadangi gyvename perversminę technikos gadynę, dažnai atominiais vardais vadinama, čia ypatingai daug gražaus darbo. Tiesa, apie tą naują technikos gadynę kiekvienas iš mūsų šiek tiek nusimanome. Bet tik šiek tiek, atskiromis nuotrupomis. Ir kaip mūsų inžinieriai daug mums visiems patarnautų, jei apie naujus išradimus, erdvių laivus-raketas daugiau parašytų, supažindintų, naujom žiniomis praturtintų.

Kai kurie iš inžinierių, kad ir šių eilučių rašytojo pakalbinti, mieliai pažada, bet susiduria ir su tokiais sunkumais, kurių jie vieni jau negali nugalėti. Štai ištrauka iš vieno inžinieriaus, Dirvos bičiulio, dirbančio prie raketų, rašyto laiško. Jis rašo: "Man pačiam norisi kai ką parašyti apie raketas, erdvę ir panašiomis temomis. Bet kai reikia nusakyti daug anksčiau neturėtų išradimų pavadinimus, pritrūkstu lietuviškų žodžių. Manau, kad su ta problema susiduria dauguma, kurie mokėsi ne Lietuvoje. Kartais net norėjau tuo reikalu ką nors rašyti ir veikti, kad mūsų vadai ar gudrieji inžinieriai neparuošė technišku žodžių žodyno. Žinau, kad gal jau prieš 10 metų Inžinierių ir Architektų Sąjunga pradėjo ar ruošėsi pradėti žodyno sudarymą. Atrodo, kad tas projektas kur nors užsimetė".

Štai ir didelis darbas, kurio prašo mūsų jaunieji inžinieriai, jau čia aukštuosius mokslus baigę. O ar ne tas pats ir visose kitose mokslo šakose? Ar ne tas pats medicinoje, naujų ginklų pavadinimuose?

Profesinės organizacijos tikrai labai daug gero padarytų, jei vietoj rengiamų eilinių pobūvių ir pobūvėlių, į čia keliamus klausimus dėmesį atkreiptų ir jais susirūpintų. Už tai būtų dėkingi jaunieji specialistai, bet nė kiek nemažiau ir spaudos žmonės, kurie beveik kasdien su tais terminais susiduria, o neturėdami gero vadovo, ir be painiavos neapseina.

B. G.

MEČYS ŠIMKUS - SUKAKTUVININKAS IR AKTYVUS VEIKĖJAS

Daugiau kaip prieš 50 metų garsiosios Kražių parapijos vargoninkas atsivertė storą knygą. Joje atžymėjo gimimą naujo parapijiečio ir stambiomis raidėmis įrašė naują vardą Mečys ir iš tėvo paveldėtą pavardę ŠIMKUS. Po to klebonas pajukavo krikštą tėvams -- šis vaikas išaugs dideliu žmogumi. Rėkė, kad net kitoj parapijoje galėjo girdėti.

Nudžiūvo rašalas įpiliatęs naują bažnyčios ir valstybės narį. Metrikų knygą vargonininkas spinton užrakino. Linksmosios giminės ir kaimynai krikštynas švesdami, o lopšelyje gulintį gyvybei palinkėta augti, būjoti, maitintis savo gimtosios žemės syvais.

Greitai prabėgo lopšio dienos ir sudžiūvo, tiek ašarų nušluostęs, tiek laimės ir paguodos suteikęs, skanusis čiulnikėlis. Po to sekė pirmieji žingsniai į mamos sijenėlį įsikibus, vėliau pašvykšt su botagėliu po tėviškės arimus ir gana nerūpestingomis kūdikystės dienoms. Kai susipažįsti su pirmąja raide ir botagėlį į plunksną pakeiti, tada prasideda rūpestėlio dienos ir žengiami pirmieji žingsniai naujo gyvenimo kelyje.

Gabus vaikas, mokslan linkęs, tad nieko kito nedarius, mokslo suosna reikės ir leisti, -- vieną pavakarį susėdęs visai šeimai prie vakarienės stalo, o Mečiui knygą rankose tebe laikant, --tarė tėvas. Motinai džiaugsmo ašaros sužibo, o vaikelis ir nebežino kaip tėvui už tokį gražų žodį padėkoti -- priglaudė savo lūpytes prie raukšlėto tėvo veido ir virpa visu kūneliu -- juk tokia laimė...

Vieną ankštų rudens rytą išbūdėjo iš ūkio kiemo ratai vėžini Mečį į Kražių gimnaziją. Birėjo metai kaip žirniai, pūtė vėjas pavasarius ir rudenis ir po aštuonių metų darbymečiui įpusėjus, tarė sūnus tėvui ir mamai, ačiū už viską, dabar ryžtuos baigti pradėtą ir įpusėtą darbą ir važinuosiu į Kauną teisės mokslų studijuoti. Susirinko kaimynai, giminės, atsisveikino ir linkėjo -- neužmiršk brolio artovo, padėk visados jam sunkaus gyvenimo kelyje, širdies meile mylėk tėviškės arimus...

Mečys išvažiavo. Mokslo darbą ėmėsi kietai, žemaitišką užsiėmimą ir dideliu darbštumu. O norėdamas, kad gyvybės medžio šaka neštų daugiau vaisių, įsijungė į LST Korp! Neo - Lithuania eiles, kad, anot Vaižganto, geriau galėtų išmokyti mylėti nors purviną, bet savo gimtojo krašto žemę, kad pasirengtų geriautarnauti ne sau, kaip kadaise kaimynai prašė, bet savo broliui artovui.

Netrukus, po kelių metų, įgimti dideli gabumai mokslą apvainikavo universiteto diplomu. Ir kai po eilės sekmingos teisės praktikos Mečys Šimkus buvo paskirtas Kretingos apskrities viršininku, jojo vardą savo širdyse užrašė tūkstančiai žmonių. Mylėk savo artimą kaip pats save -- jis ne tik skelbė, bet ir vykdė. O žemaitėiai didžiavosi juo -- toks didelis ponas, o toks paprastas, ir mokėk tu taip žmonėms padėti, gebėk taip juos supaprasti. Tik žemaitis gali būti

VYTAUTAS KASNIŪNAS

tokiu žmogumi, porino žemaitėiai. Sukūręs šeimą nebeilgai gyveno tėviškės padangėje. Karo audra nubloškė į vakarus, kad kražiškių protėvių dvasios pa-

suprasti žmones ir gebėjo jiems daug padėti.

Nepalaužė jo energijos, užsibrėžto tikslo ir trečioji gyvenvietė -- Chicaga. Su šypsniu kėlęs, su šypsniu gulęs, griebėsi sunkaus fizinio darbo, o laisvalaikį skyrė šeimai, visuomeni-

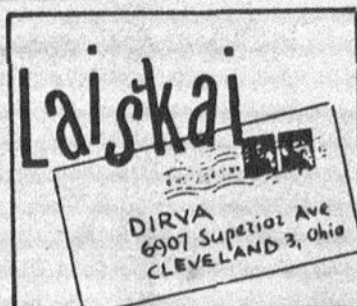

Sukaktuvinininkas MEČYS ŠIMKUS, aktyvus tautininkų veikėjas.

veiktas aukotus, dirbtų ir koptų į kalną laisvės žiburį uždegti. Atsidūręs Vokietijoje Mečys Šimkus vėl stovėjo savojo žmogaus pagelbos tarnyboje. Stovyklose būdamas legaliniu teisiniu patarėju, jis mokėjo

niam darbui ir tolimesnėms studijoms -- pasiruošti namų pirkimo - pardavimo (Real Estate), taksų pildymo ir kt. darbui.

Kaip tas žmogus visur suspėja ir visur dalyvauja, -- daugis stebėjomes jo visuomeninę veik-

BUVO TIK PAREIKŠTAS PAGEIDAVIMAS

Labai dėkoju už Dirvoje įdėtą mano dukters Jūratės Nausėdaitės nuotrauką ir gražų aptarimą. Bet galimiems nesusipratimams išvengti aš labai prašyčiau atitaisyti žodį priversta, kur parašyta: "Jūratė filmų gamintojų buvo priversta savo gražų vardą ir pavardę pakeisti į suamerikonintą Ann Jillian".

Jūratė nebuvo priversta pakeisti savo vardo. Filmų gamintojų buvo tik pareikštas pageidavimas pakeisti vardą dėl sunkaus ištarimo. Todėl, kad nebūtų painiavos, mes pritarėm ir sutikom priimti naują vardą, kaip jos teatralinį -- profesinį vardą. Prievartos iš studijų pusės nebuvo. Buvo tik pageidavimas.

Su geriausiais linkėjimais,
MARGARITA NAUSEDIENĖ
Woodland Hills, Calif.

la. Kartą gi ir klausėme, kokias gi pilulkes vartoja tokie didžiai energijai palaikyti. Jis gi šypsojosi pro ūselius ir sako, broleli, mat, atsivežiau iš Žemaitijos, iš Kražių žemės syvų. Jie ir padeda man, broleli. O kad tie tėviškės žemės syvai yra galingi, rodo ir jo didelė visuomeninė veikla. O tas visuomeninės veiklos vežimas didelis: jis veiklus neo - lithuanas, ėjęs įvairias pareigas Chicagos valdyboje, jis jau trečius metus dirba ir vyriausioje valdyboje, jis vienas didžiųjų sraigtų ir tautininkų darbe, jis nenuilstamas veikėjas Amerikos Lietuvių Taryboje ir kitur.

ANTROJI SUKAKTIS - 5 METAI REAL ESTATE BIZNYJE

Tokia jau yra visų nuomonė, kuri yra pilnai pagrįsta, ką Mečys Šimkus daro, daro nuostipiai, sąžiningai, lyg jis ne sau gyventų, bet dėl kitų. Toks jo kelias buvo kai jis dirbo būdamas teisininku, toks pat kelias visuomeniniame darbe, tokiais pat akmenimis grįstas ir jo naujoje profesijoje -- real estate biznyje, kurios darbe jis kaip tik mini penkmetį.

Nors ši sukaktis ir trumpa, bet reikšminga tuo, kad ir naujame darbe jis gavo visų pasitikėjimą. Į jo įstaigą važiuoja lietuviai iš visų kolonijų. Patenkinti namų pirkėjai, patenkinti ir pardavėjai. O kai ateina su valdžia atsiskaitymo diena, kai reikia atsiskaityti, kiek tu jai turi mokėti ir kiek tau priklausomai, čia reikia įstatymų žinojimo. O šiame atsakingame darbe Mečys Šimkus turi didelį patyrimą. O kiek dar daug įvairiausių kitokių patarnavimų.

Paprastai sukaktuvinininkui linkima žodžiais ir nešamos dovanos. O mes, tavo kolegos, bičiuliai bei draugai ta proga leidžiame į visuomenę atsišaukimą, norėdami, kad ir jie išgyventų džiaugsmą tavo darbais, tavo patarnavimu, kaip daugis iš mūsų jau išgyveno ir patyrė. Štai ir tas mūsų atsišaukimas: lietuviai pas lietuvi.

O tu, mielas Kražių palikuonių sūnau, pergyvenęs audras ir džiaugsmo dienas, peržengęs kalnus ir jūras perplaukęs gali drąsiai tarti: kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepažū. O tokiame žemaitiui, kaip tau, su atvira gryna širdimi, su broliška meile ir jos tikruoju išpažinimu, su nuostipia šypsena, kuri parodo tavo tikrąjį vidinį pasaulį -- kas gi gali būti pasaulyje gražesnio, brangesnio, vertingesnio.

Kas Dirvos neskaito - daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2515 West 69 St. Marquette Parke
PR 8 - 9259

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS
Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!
TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5 ths. 4.95
 2. BISQUIT 3 star cognac 5 ths. 4.98
 3. MARTEL 3 star cognac 5 ths. 5.39
 4. WHITE HORE SCOTCH WHISKY 5 ths. 4.98
 5. Arrow Cockt. MARTINI OR MANHATEN 5 ths. 2.98
 6. CONTREAU LIQUER 5 ths. 4.75
 7. Da SILVA 10 metų Portugalų BRANDY 5 ths. 3.69
 8. Kijafa Vynas 5 ths. 1.75
- Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

Skautų šventė Chicagoje

Vyr. sktn. O. Zailskienė prisega skautų ordeną "Už nuopelnus" skautų remėjai O. Bežienėi.

Skautų ordenais apdovanoti sktn. Tumienė ir inž. J. Jukūnas.

Dr. S. Biežis įteikia garbės remėjo diplomą dr. L. Kriaučeliūnui, šalia stovi diplomą gavęs dr. S. Budrys.

L. Knopfmillerio nuotraukos

SKAITYTOJŲ LAISVOS NUOMONĖS

VIENA RANKA NESUSIGAUDO, KĄ KITA DARO

Dėl kultūrinio bendradarbiavimo su kraštu jau nemažai rašalo išlieta ir popierio sunaudota. Vieni pasisakė už bendradarbiavimą, kiti prieš. Įvairių luomų paskaitininkai suvažiavimuose, kongresuose, susirinkimuose, minėjimuose ir kitomis progomis kalbėjo į mus, į tas komunizmo aukas, tik per plauką gyvas išlikusias ir svetingoje žemėje prisiglaudusias. Jie įrodinėjo komunizmo -- raudonojo tvano pavojus. O kiek tuo reikalu prirašyta rezoliucijų, protestų Jungtinėms Tautoms ir įvairių valstybių vyriausybėms, mylinčioms taiką ir laisvę. Nemažai turime ir gyvų liudininkų: Červenės, Praveniškių, Rainių ir kitų vietovių žiauraus komunistinio teroro. Kiekvienas iš mūsų pažįstame komunizmą taip gerai, jog savo vaizduotėje matome jį nunuogintą ir pastatytą ant pedestalo, kaip didžiausią naujųjų amžių kaltininką. Bet ar tai ką padėjo?

Atsirado "kultūrininkų", kurie siekia bendradarbiavimo su tauta, atvirai sakant, su komunizmu, nes tautos lūpos yra užčiauptos, o jos nuomonę reiškia komunistų partija.

Toks "kultūrinis" bendradarbiavimas su komunizmu prasidėjo daug anksčiau, negu to bendradarbiavimo šalininkai ėmė šį klausimą gvildinti lietuviškoje išeivių spaudoje. Tas bendradarbiavimas, geriau tiktu pavadinoti -- natūrinis bendradarbiavimas, nes tam tikros rūšies "kultūrininkai" siekia jo vien tik dėl savo asmeniškos naudos. O kad tai atrodytų legalu ir lietuviška išeivija sutiktų išskėstomis rankomis, tam ir reikėjo papilti spaudoje tuזinus straipsnių, kuriuose buvo nurodomas reikalingumas ir naudingumas tokio bendradarbiavimo.

Ir jei to bendradarbiavimo šalininkai būtų susilaukę pritrimo, mes būtume apversti komunistinėmis propagandinėmis prekėmis ir literatūra, o "kultūrininkai" būtų susikrovę gražų kapitalą. Nesvarbu, kad tas kapitalas yra aplaistytas jų brolių arba artimųjų prakaitu, ašaromis, krauju, o tūkstančiai iš jų jau buvo apmokėję savo gyvybe: Sibire ar Kazachstane, Ukrainoje ar Urale, Kaukaze ar šiaurės taigose arba mirė kankinių mirtimi ir buvo valkiojami gimtojo miestelio gatvėmis ir pūdomi turgų aikštėse. Bet kai kurie "kultūrininkai" visa tai pamiršo, nes jiems akis ir protą aptemdė doleris.

1955 m. birželio mėn. 18 d. "Draugas" Nr. 142 atspaudė skelbimą: "DABARTINĖS LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS -- Redagavo

prof. J. Balčikonis, 987 puslap. 6 x 9, trištas, Vilnius 1954. Siunčiama registruotai gavus užsakymą su POSTAL MONEY ORDER vertės \$5.50. Užsakant knygas rašykite lietuviškai į Modern Book Distribution, 187 Ful-ton Road, London, S. W. 3, England".

Chicago's knygų biznierių užsisakė žodyno didelius kiekius ir pardavinėjo po \$8.00. Pelnas gražus -- \$2.50. Kuri kita lietuviška knyga duotų tokį gražų pelną? Biznierių nesijaudina, jei \$5.50 nukeliavo bolševikams, svarbu, kad biznis eina. Apmokėta už skelbimą, biznierių už kiekvieną parduotą tomą \$2.50 įsidėjo į kišenę, o bolševikams irgi apvali sumelė susidarė. Bet štai keletas pavyzdžių iš to žodyno:

--Komunistų partija -- priešakinis ir organizuotas darbininkų klasės būrys, aukščiausia proletarių susivienijimo ir pagrin-diniai vadovaujamoji jėga darbininkų klasės kovoje dėl kapitalistinės santvarkos nuvertimo, dėl proletariato diktatūros užkariavimo ir sustiprinimo, dėl socialistinės visuomenės sukūri-mo, dėl komunizmo pergalingės...

--Komunizmas -- aukščiausia žmonių visuomenės forma, visuomeninė santvarka, pakeičianti kapitalizmą kaip proletarinės revoliucijos rezultatas, kaip rezultatas pergalingos socialistinės statybos vadovaujant komunistų pergalei...

--Komunistų partija -- visų mūsų pergalių įkvėpėja ir organizatorius...

--Įkvėpiąs pavyzdys viso pasaulio tautoms, galinga tautoms demokratijos ir socializmo tvirtovė yra mūsų brangioji Tėvynė --Tarybų Sąjunga...

--Buržuaziniai principai jau seniai virtę išmestiniais palai-kais...

--Mūsų socialistinė Tėvynė -- gyvas leninizmo idėjų įkūnijimas...

Imperialistinės monopolijos grasina tautų nacionaliniam savarankiškumui...

--Tarybinis ginklas atnešė laisvę lietuvių tautai...

--Komunistai nesitaikydami kovoja su liaudies priešais. Mūsų šalyje socializmas iškovojęs pergalę, išnaudotojų klasės seniai sutriuškintos ir likviduotos...

Ir taip visas žodynas prisėtas komunistinių usnių. Negi visas išskaičiuosi. Ir tai ne mano, eilinio žmogelio, darbas. Tie kurie garsino ir kurie pardavinėjo, juk geriau žinojo ką daro. Ir pasėtos sėklos derlių aiškiau pramatė, nes jiems buvo atlygintas natūra.

Taip maždaug atrodo pirmoji "kultūrinio" bendradarbiavimo dalis.

Keisti reiškiniai ir toliau vyko mūsų išeivių gyvenime ir tebevyksta. Štai praėjus vasarą per tu pačių platintojų malonę buvo atsiųsta platinti "Anglų Kalbos Gramatika". Tuojau krito į akis, kad nėra autoriaus ir leidėjo. Tikrai kuklus tas autorius ir leidėjas, -- pagalvojau.

Bet čia vėl į pagalbą ateina mūsų lietuviškoji spauda. Pasirodo TERROS leidyklos skelbimai keliuose laikraščiuose: "Už-

sisakykite Terroje šitas knygas". Skelbime reklamuojama trys TERROS leidiniai, o jų tarpe ir minima gramatika. Pacituosiu skelbimą iš "Nepriklausomos Lietuvos" Nr. 29, 1961 metų: "Anglų Kalbos Gramatika, stambi apie 220 psl. knyga, rimtas ir metodingas vadovėlis lietuviams mokytis anglų kalbos ar tobulintis joje. Visi aptarimai lietuviški, tikslūs ir aiškūs supažindinimas su kalbos dalimis, sintakse ir anglų kalbos savitumais, gausu pavyzdžių kartu su jų pavyzdžių vertimais į lietuvių kalbą. Kieti viršeliai, kaina --\$3.50".

Kilo klausimas, kodėl TERRA neišdrįso pažymėti savo leidyklos ir autoriaus. Bet pradėjus atidžiau versti tos rimtos ir metodingos gramatikos puslapius, paslaptis pradėjo ryškėti. Lietuviškam vertime randamas toks išsireiškimas: "Kai atvyksi į Leningradą, parašyk man laišką". Arba: "Two years ago she came to Moscow". Atradus siūlo galą, lengviau surandamas ir kamuo-lys: 63 puslapyje rašoma:

"1. The living condition of proletarian children in tsarist Russia (be) very bad, Peter (be) seven years and ten months old when he (begin) to work. He (go) to work every day in the week at 6 a. m. and (leave off) about 9 p. m. He (work) in a cotton mill, under very bad conditions. Our Soviet Children (not work) in factories when they (be) so young. They (study) at school, and (have) a happy childhood. After they (graduate) from the elementary school, some of them (go) to factory schools and (get) a special technical education; others (go) to Institutes and Universities and (become) engineers, teachers, doctors and scientists. In this way they (help) their country in its industrial development. They (help) it very much during the Great Patriotic War of 1941 - 1945".

Arba psl. 154 skaitome:

"The fascist airman was mad with rage. He made more and more attacks on the train. At last he was sure of his mark, the locomotive driver had made his first mistake, but he had no more bombs left.

"The devil!" exclaimed the airman. He swooped down and fired his machine guns straight at that Russian worker Whose skill and courage made mock of him and who was driving the train undamaged to its destination. The bullets rattled on the train, they

struck the sheels, the lines and the locomotive itself, but still the train rolled on.

The fascist leaned back in his cockpit exhausted. The sky was clear. It was a beautiful mild autumn morning. He had no more ammunition left. The duel was over. The Russian driver below him kad won. He felt a cold shiver run down his spine. Once more he dived and full of curiosity and had flew over the train. He could not see the keen eye of the driver watching him. The Russian realized that the fascist airman could do no further harm. "You've lost your sting, you viper!" he shouted.

The long goods train, loaded with munitions for the Soviet Army, continued on its way to the front."

Tokios bolševikiniai propagandinės tendencijos pilna gramatika, kuri akiplėšiškai iškelia sovietinius herojus su pergalinga praeitimi ir entuziastiška ateitimi.

Iš šių pavyzdžių matyti, kad sidabro yla ir velnio maišą praduria. Bolševikai žino, jog mes neturime gero lietuvių kalbos žodyno, nei anglų kalbos gramatikos. Ir jie tuos veikalus mums paruošė. Mes dar neturime tarptautinių žodžių žodyno, bet nenusiminkime, jie paruošė ir apkašę komunistine propaganda paskleis išeivių tarpe, o mūsų sunkiai uždirbta pinigais subyrės į biznierių ir Lietuvos okupantų kišenes.

Tikrai nuostabu, kad naujųjų emigrantų tarpe atsirado biznierių, kurie turėjo noro taip mums patarnauti. Tai savotiškas bendradarbiavimas. Bet ne kultūrinis, o jau natūrinis, kuris apmokamas grynais. Ir dėl jo yra ko susimąstyti.

Tiesiog neįtikėtina, kad leidėjas atiduotų perspausdinti knygą visiškai jos neperskaitęs ir nežinodamas kas joje rašoma. Minima gramatika yra nemažesnis nuodas lietuviškai išeivijai už sovietiškaį prof. J. Balčikonio žodyną. Kaip atrodytų, jei ši gramatika, (kaip veiklas išleistas anglų kalboje) pakliūtų į kokio nors senatoriaus rankas ir šis panorėtų sužinoti, iš kur ji atsirado, Ar būtų lietuviškai išeivijai gražu, jei siūlo galas privestų prie generalinių platintojų šiuo atveju Draugo, o pagaliau ir TERROS leidyklos.

Mes, lietuviai, kurie taip toli bėgome nuo komunistinio teroro ir suradome prieglaudą svetingoje Amerikos žemėje, kur anti-bolševikinis judėjimas stiprėja, tokiais darbais išiname ir jiems talkinti. Tai jau ir tikra gėda, kuri reikalauja akcijos, kad ateitų taip nebūtų.

K. ŽUKAUSKAS, Welland

Šį šeštadienį sausio 6 d. Detroito jūrų skautai rengia vakarą, kuriame bus vaidinama "Karolio Teta". Nuotraukoje Algirdas Pesys vaidina tetą, o Geldauskas įsimylėjusį. Vakarą įvykys ukrainiečių salėje, 4655 Martin Ave., Detroit. Pradžią 6:30 v.

**SAVINGS DEPOSITS
RECEIVED THROUGH
JANUARY 10th
WILL EARN INTEREST
FROM JANUARY 1st**

WE WELCOME YOUR DEPOSITS

The Cleveland Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Prijausinti šernai, kaip kiaulės, vaikščiojo tarp palapinių...

SU ŠERNAIS ŽIEMĄ PFALCO KALNUOSE...

Balta žiema Clevelando aukštumose man primena 1948 -9 metų žiemą Pfalco kalnuose, šiaurės Rėno upės, arti Kaiserslauterno miesto, prie autostrados iš Berlyno į Saarbrückeną ir Paryžių.

Mūsų trečioji sargybų kuopa, susiorganizavusi 1947 m. pradžioje Scheinfeldo tremtinių stovykloje, (vad. plk. Ugianskiui ir maj. A. Jonaičiui), po kelių mėnesių "akademijos" Kaefertahlyje prie Mannheimo, gerai pasižymėjusi Wuertburge, buvo padalinta į dvi kuopas, kurių viena buvo nusiųsta vienur, kita -- į Bad Kissingeną.

Po šešių mėnesių, 1948 m. ru-

denį, iš Bad Kissingeno turėjome vykti traukiniu nežinomon vieton vakarų kryptimi. Neckaro slėniu pro Heidelbergą atsidūrėme už Rėno ir už penkių kilometrų nuo Kaiserslauterno išsikrovėme mažoje stotyje. Kariniais sunkvežimiais netolipavažiavę pabiro dideliame miške. Tik čia paaiškėjo mūsų kelionės ir paskirties paslaptį.

Pirmiausia turėjome sau namus pasistatyti -- palapines ištiesti ir suremti. Visi reikalingi priedai jau buvo suvežti. Amerikiečių priežiūros kuopa ir lenkų darbo kuopa buvo anksčiau atvykusios. Jos rengėsi statyti barakus ūkiniais reikalais. Estų

darbo kuopa pasirodė vėliau.

Mūsų sargybų kuopa perėmė apibrėžto miško rajono apsaugą, nors patys svarbiausieji saugotini objektai atsirado vėliau, kai buvo paruoštos aikštelės ginklams ir municijai vienai armijai aprūpinti. Taip pat ir aukšta spygliuotų vielų tvora apie saugomąjį rajoną vėliau atsirado.

Mes žinojome kurs esame ir džiaugėmės, kad Kaiserslauterno didmiestis netoli, tačiau kiek nusiminėm, kai mums buvo uždrausta keltis mėnesius už rajono ribų pasirodyti.

Taip mes buvome atskirti nuo pasaulio, nors buvome sotūs, gerai aprūpinti ir neblogai apmokami. Mes turėjome savo koplyčią, kunigą (Chomskį), chorą, neužmiršome lietuviško kalen-

Davė rimtų žinių apie sovietinį "rojų"

Savaitiniame žurnale "This Week", kuris duodamas kaip sekmadienis priedas prie did-

doriaus -- šventėme Kalėdas, N. Metus Vasario 16-ją ir kitas sukaktis organizuotai minėjome. Jautėme amerikiečių pasitikėjimą mumis, nes mes saugojome visą rajoną, kiek prisimenu, gana laimingai.

Žiema buvo gana kieta, Palapinėse gyventi buvo nelabai smagu. Bet turėjome šiltus guolius, gerą aprangą, o palapinių viduryje geležiniai pečiukai kūrenosi. Tokiose sąlygose net ir su šernais susidraugavome. Kelis jaunesnius iš jų net prisijaukinome. Jie buvo mūsų mėgiami namiškai gyvulėliai.

Laisvalaikio mokėmės anglų kalbos, (mok. Karosas ir k.), klausėmės vėliausių žinių ir politinės apžvalgos pranešimų (pran. E. Karnėnas) mokėmės giedoti ir dainuoti, rengėme įvairias pramogas, koncertavome, vad. muz. Gečui. Mūsų šeimma buvo padidėjusi iki 300 vyrų.

Į pavasarį buvo nuimtas karantinas, ir mes atgijome, galėdami į Kaiserslauterną ir kitur nuvykti, laisviau laiškus rašyti. Mūsų paslaptį "Rhein General Deppot" jau nebuvo niekam paslaptis. Persikėlėm į naujus barakus, iš kur pradėjome emigruoti į visas šalis.

Šiuo metu toje vietoje jau, kiek girdėjau, yra nemažas pramonės miestas išaugęs.

Su malonumu prisimenu tą žiemą Pfalco kalnuose. Su malonumu atsimenu kuopos draugų ir vadus: plk. J. Juknevičių, kap. A. Šležą, leit. A. Silūnas, M. Šnapštį, Slavinską ir kitus.

J. Nendré

žinių dienraščių, brvo nemažai pasaulinių žinių, liečiančių ir Lietuvą.

Žurnalo viršelyje buvo atspausa Rytų Berlyno kario nuotrauka šokant į Vakary Berlyną. (Toji nuotrauka jau prieš pora mėnesių buvo atspausa Dirvoje RED.). Po nuotrauka geras parašas: Geriau drąsa, negu vergija!

Antrame puslapyje aprašyta, kad nuo 1945 m. per įvairias komunistines valstybes, skiriančias nuo laisvo pasaulio, perbėgo į laisvę virš 10 milijonų žmonių. Šios žinios buvo surinktos iš Free Europe Committee, The U. S. State Department and Committee for Refugees. Pabėgėliai buvę iš šių šalių:

Rytų Vokietijos 3,600,000
Baltijos valstybių 200,000
Europinių satelitų 1,283,000
Kinijos 3,000,000
Azijinių satelitų 2,000,000
Rusijos 200,000
Iš viso 10,373,000

Aštuntame ir devintame puslapyje įdėtas 1962 metų žemėlapis parodyta iš kurių šalių buvo pabėgėliai. Taipgi visų šalių vėliavos. Gaila, kad jų tarpe nėra Lietuvos vėliavos, nors panašių kai kas ir gali įžūrėti.

Toliau seka mokslininko Dr. Kločko aprašymas, kodėl jis peritų metų rugpiučio mėnesį Ottavos mieste Kanadoje, parašė Royal Canadian Mounted Police protekcijos, pareikšdamas pasitraukimą iš raudonosios vergijos.

Rusų pasiuntinybės atstovai bandė jį perkalbėti, bet Dr. Kločko nekėpė į juos dėmesio.

Dr. M. A. Kločko vaizdžiai nupasakoja, kodėl jis pasitraukė iš komunistinės Rusijos. Jis aiškina, kad Rusijos valdomieji sluoksniai vadinami K. G. B., buvę N. K. V. D., jam neleido laisvai dirbti, kai mokslininkui žmonių gerovei.

Jis pareiškė, kaip yra sunku žmogui, sulaukusiam 58 metus, pasitraukti iš savo gimtinės ir ieškoti svietimos prieglaudos. Bet pagal jo pasakymą, laisvė už viską brangesnė.

Dr. Kločko gavo didelę algą. Apie trigubai didesnę, negu vidutinis darbininkas. Apie 6,250 dolerių metams, arba 25,000 senų rublių. Daug privilegijų važinėti po visą Rusiją ir net kitas šalis. Ir buvo apdovanotas aukštu garbės medaliu už išradimus. Bet nuolatinis politinis nesaugumas jam nedavė ramybės.

Dr. Kločko matė, kiek nekaltų žmonių buvo apkaltinta, nuteista, nužudyta ir pasiųsta ilgiems metams kalėjimui. Kaip aukštos moralės žmogus, Dr. Kločko, piktinosi ir nuolatos galvojo, kad nuo tokio teroro nėra vilties išsivaduoti. Dr. Kločko savo pabėgimą planavo per penkioliką metų. Jis ruošėsi pabėgimui panašiai, kaip ir Krevčenko, kuris pabėgo Jungtinėse Valstybėse, Washington.

Dr. Kločko gyveno paprastame viešbutyje, apie 8 mylias nuo darbovietės. Ten jis išgyveno 27 metus, nors užtrūkavo dvi valandas autobusu nuvykti į darbą. Jis gyveno vienuolišką gyvenimą, atsisakęs nuo visų savo draugų, net nuo pačių artimiausių. Jis taip darė bijodamas,

kad jo paslaptis neišspruktų iš jo lūpų ir, kad jam pabėgus nei vienas žmogus nebūtų klausinėjamas, tardomas ar baudžiamas.

Čia Dr. Kločko pamini, kad nors viešumon nebuvo iškelta, bet visi Rusijoje žino, kad 1932 metais Stalinas nužudė savo žmoną. Kad Stalinas buvęs be menkiausios sąžinės ar meilės žmogus. Kad komunistinė Rusijoje žmogaus gerove, niekas rimtai nesirūpina. Viskas paremta propaganda ir melu.

Marija Sims

SEKTIKOS NEW YORKO JAUNIMO ORGANIZACIJŲ ATSTOVŲ PASTANGOS

LB New Yorko apygardos iniciatyva gruodžio 28 d., P. Bručo patalpose, buvo sukvietas New Yorko jaunimo organizacijų posėdis. Dalyvavo 12 atstovų iš šių organizacijų: Tautinių šokių grupė, Korp! Neo-Lituania, Studentų Skautų S-ga, skautų Tauro tuntas, Moksleivių Ateitininkų S-ga, Lietuvių Studentų S-ga, skautų Neringos tuntas ir Sporto klubas.

Pradžioje susirinkimo organizatorius ir vedėjas Romas Kezys nurodė priežastis dėl kurių atstovai čia buvo sukvietę: reikalingas pratintis bendrai dirbti, siekiant lietuviškos sąmonės išlaikymo; reikalingas burtis apie Lietuvį Bendruomenę, kaip visoms grupėms priimtina, demokratiškai tvarkomą, visuotiną išeivijos organizaciją.

Buvo priimtas pasiūlymas Gavėnios metu suorganizuoti ir praręsti viešą "Jaunimo teismą". Čia būtų proga pasireikšti jauniosios kartos kritikams, o jos gynėjai galėtų nurodyti priežastis, kodėl padėtis yra tokia, kokia yra, ir pateikti jauniosios kartos pažiūras ir laikyseną. Pademonstruojant jaunimo vienybės idealistiniam darbe, buvo nuspręsta suorganizuoti jaunimo dieną su savo jėgomis sudaryta programa, ir pelną skirti Vasario 16 gimnazijai, Lietuvius žurnalui ar Maironio šeštadienio mokyklai.

Buvo pasisakyta prieš bendrą vasaros stovyklos organizavimą. Tačiau buvo priimtas pasiūlymas rengti iškylas, kurių metu būtų aplankoma žymesnės vietos ir būtų pasilinksminama.

Diskutuojant jaunimo ansamblio organizavimo klausimą išryškėjo, kad būtų sunku tokį ansamblį išlaikyti. Net ir dabar veikia vienetai sunkiai besilaiko. Pav., J. Matulaitienė tame posėdyje pareiškė, kad jos tautinių šokių grupė planuoja užbaigti savo veiklą šiais metais. Priežastis -- mūsų visuomenės nesidomėjimas ir nerėmimas tokių ir panašių vienetų. Jaunimo ansamblio organizavimo klausimas buvo užbaigtas su pesimistiška nuotaika.

Buvo pasisakyta ir dėl galimo jaunimo kongreso 1964 m. New Yorke. Tais metais New Yorke vyks pasaulinė paroda, kurią, manoma, aplankys daug ir lietuvių. Todėl tais metais būtų tinkama proga rengti didesnio masto lietuviškus suvažiavimus -- jaunimo kongresą, tautinių šokių šventę, dainų šventę ar pan. Šis klausimas, žinoma, yra centrinių valdybų kompetencijoje, ir todėl šiame posėdyje nebuvo daroma jokio sprendimo. Tačiau, jei toks jaunimo kongresas įvyktų, atstovai pasisakė už jo organizavimą.

Sekantis posėdis buvo numatytas netolimoj ateityje, kur bus konkrečiai diskutuojama "Jaunimo teismo" klausimai.

DIRVOS ROMANO KONKURSA

Dirvos redakcija skelbia pirmąjį romano konkursą. Lietuviai rašytojai nuoširdžiai kviečiami tame konkurse dalyvauti. Laimėtojai bus išmokėta 1,000 (vieno tūkstančio) dolerių premija.

Kiekvienam rašytojui, dalyvaujančiam konkurse, skelbiamos šios sąlygos:

- Veikalo žanras -- romanas.
- Veikalas turi būti niekur nespausdintas.
- Veikalo tematika ir dydis neaprežiami, bet kūrinys turi būti vertingas literatūrinio požiūriu.
- Konkursą laimėjęs autorius premijuotą kūrinį leidžia spausdinti Dirvoj be atskiros atlyginimo.
- Premijuoto romano autorius pasilieka sau atskiros išleidimo teises, bet sutinka dėl leidimo sąlygų tartis visų pirma su Vilties Draugijos leidykla.
- Viena rankraščio kopija, perrašyta mašinėle, jūry komisijai atsiunčiama iki 1962 m. rugpiučio 15 d., 6 val. vakaro.
- Konkurso slaptumui užtikrinti, veikalai siunčiami tokiu būdu: 1. Autorius veikalą konkursui duoda ne tikra savo pavarde, bet pasirašęs slapyvardžiu, 2. Prie rankraščio pridedamas uždaras vokas, ant kurio pakartojamas minėtas autoriaus slapyvardis, 3. Vokan įdedamas mažesnis uždaras vokelis su tikra autoriaus pavarde ir adresu.
- Jūry komisijos nepremijuoti veikalai grąžinami autoriams išlaikant šiuo atveju reikalingą slaptumą.
- Jei kurį nors nepremijuotą romaną Dirva norėtų spausdinti savo skiltyse, dėl to su autorium tariamasi atskirai.
- Dirvos romano konkurso jūry komisiją sudaro Dirvos redakcijos atstovas -- Stasys Santvaras, du rašytojai. Lietuvių Rašytojų Draugijos nariai -- Antanas Gustaitis ir Faustas Kirša, ir du grožinei literatūrai artimi asmenys -- dail. Viktoras Vizgirda ir Juozas Kapočius. Jūry komisijos sprendimai daromi balsų dauguma.
- Konkursą laimėjusiam rašytojui 1000 dolerių premija bus įteikta Clevelande, Ohio, Dirvos metinės šventės metu, 1962 m. rugsėjo 29 d.
- Dirvos romano konkursui rankraščiai, perrašyti mašinėle, nelaukiant nustatyto termino, siunčiami šiuo adresu: Stasys Santvaras, Dirvos romano konkursui, 404 K St., So. Boston, Mass., U.S.A.

Šio romano konkurso 1,000 dolerių premijos mecenatas yra JONAS ČESNA, iš Omahos, Nbr.

Dirvos Redakcija

Sargybų palapinėse ir žiemą buvo šilta ir patogų

Grupė vyrų, tarnavusių sargybų kuopoj Vokietijoje.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

POKALBIS SU UOŠVĖS PREMJEROS STATYTOJU V. MATULIONIU

Sakoma, kad visi talentingi žmonės yra kuklūs. Bet Dirvos bendradarbiui pavyko B. Sruogos Uošvės

— Vaidybinė technika ir metodai abejoose kontinentuose remiasi tvirtai įsitaisiusiais Stanislavskio

dėtų teatrui sustiprėti. Tuo galėtų susirūpinti Bendruomenė. Lietuviškoji publika, kartais besididžiudama savo atsivežtine kultūra, per dažnai pamiršta, kad rimtas teatras visais laikais buvęs kultūros nešėjas.

— Kas vertinga, kas sruogiška šioje komedijoje,

— Ryškiai ir gyvai sukurti tipai ir meistriškas lietuvių kalbos vartojimas. Meniška į dialogą įterpti liaudies posakiai yra tikri

V. Matulionis

komedijos statytojo ir režisoriaus V. Matulionio kuklumą nugalėti.

— Kaip Tamstai patinka, gavus diplomą Western Reserve universitete ir perėjus iš akademinio kūrybos pasaulio į lietuviškas vargingas sąlygas?

— Lietuviškose, nors ir apvertinai kuklios sąlygose, dirbti malonu. Ir tikrai džiugu, kad atsiranda žmonių, nesigailinčių laiko lietuviškam teatrui puoselėti. Perėjimas iš akademinio į grynai praktinį darbą stato kai kuriuos nelengvus reikalavimus, kurie tuo pačiu yra ir akstinu toliau veikti.

— Koks skirtumas šiandien tarp Europos ir Amerikos teatrų vaidybinėje technikoje, metoduose, tendencijose ir t.t.?

nuostatais, nors jie grynoje formoje ne visur tevertojami. Abu teatrai stipriai pasinėšę į realizmą ir natūralizmą su nemaža abstraktizmo doze. Europos teatras daugiau eksperimentuoja, nes yra valstybės remiamas. Amerikos teatras yra labiau komercinio pobūdžio. Eksperimentuojama čia tik tai universitetuose bei grupėse, kurios nėra suinteresuotos pelnu.

— Ar yra priemonių lietuvių teatrui sustiprinti išeivijoje?

— Bendros kalbos tarp visuomenės ir teatro bei tarp atskirų teatrinių grupių suradimas būtų puiki priemonė teatrui sustiprinti, jei tokius pokalbius sektų konkretūs darbai. Iki šiol tai nepasiekta. Didesnė visuomenės finansinė ir morali parama taip pat pa-

"deimančiukai".

— Kuri stilių Tamsta taikai sceninei šito veikalo vaizduosenai?

— Žodinėje vaizduosenoje vyrauja realizmas. Dekoracijos supaprastintos iki pačių būtinybių ir gal todėl atrodo beveik abstrakčios.

— Kurie visuomenės sluoksniai išjuokiami komedijoje?

— Sruoga "botagu" stiprokai pačaižo įvairius plačiusius sluoksnius.

Kaip žinia, Uošvės premjera Clevelande įvyks sausio 20 d. Lietuvių salėje.

GRUODŽIO 17-oji NEW YORKE

Korp! NL Filisterių iniciatyva buvo paminėtas Lietuvoje įvydytas valstybinis - politinis perversmas 1926 metais ir istorijon įėjęs populiariu "Gruodžio 17-toji" vardu.

Minėjime dalyvavo Lietuvos kariai, tautininkai, Korp! NL filisteriai ir kt.

Dalyvavęs majoras Bobelis vaizdžiai perdavė susirinkusiems, kaip tą perversmo vykdymo naktį buvo sukilėlių paimta Krašto Aps. Ministerija, kaip buvo nuginkluotas tą naktį budėjęs ir silpnai lietuviškai kalbėjęs kapitonas, kaip toje pačioje vietoje vykdžiusiems sukilimui karininkams buvo tam tikros netikrumo ir nervingas momentas kol sužinojo, kad numatytieji kariuomenės daliniai į sukilimą prisijungė. Kaip pagaliau buvo sulaukta ryto, kad atėjo žinia į tą pačią ministeriją jog sukilimas užbaigtas sėkmingai ir to viso didžioji mirties auka buvo... gatvėje automobiliu užmuštas arklis.

7 val. rytą nuginkluotam būdinčiam karininkui buvo leista grįžti prie savo stalo užpildyti tos nakties įvykių raportą. Tas rusų tautybės karininkas įrašė: "Nieką ypatingo neatsitiko".

Maj. Virbickas, tarp kitų dalykų, prisiminė atsitikimą, kaip prieš gruodžio 17-tąją, kartą jis karininko uniformoj, buvo "užpultas" L. Alėjoj (Kaune) manifestuojančių komunistų ir keleto jų, pripuolę prie jo Virbicko reikalavo nusiimti kepurę giedamo internacionalo pagerbimui, ir tik ginklo pagalba jam teko "įtikinti", kad tie narsuoliai pasitraukė.

Kap. Kiaunė davė vaizdą apie ano meto Lietuvos savanorių pastangas įkurti savo sąjungą, o Krašto Aps. Ministerijoj štabo viršininkas juos apibarbė ir pasakė, kad jis, girdi, nepripažįsta jokių panašių organizacijų. Ešą, visoj Lietuvoj miestuose ir miesteliuose jau buvo matoma, kad vyksta slapta komunistinis judėjimas, vis daugiau reikšėsi netvarka ir visa tai patriotams kėlė rūpestį: kuo tas viskas baigsis?

Lapkričio 25 dieną Ateitininkų su tautininkais suruoštas studentų mitingas Liaudies Namuose Kaune, buvo pirmoji vieša reakcija prieš ano laiko vyriausybę, nebuojusią kas dedasi krašte. Lyg tyčia, vyriausybė su policijos pagalba, kietai persekiojo patriotinės studentijos demonstracijas ir toleravo komunistines.

Visa tai priblandino gruodžio 17-tos įvykį -- sako kap. Kiaunė.

Vedęs tą minėjimą -- pobūvį A. Diržys davė to įvykio bendrą interpretaciją. Jo žodžiais, gruodžio 17-tos perversmas, paruoštas ir įvykdytas Lietuvos patriotinės karininkijos, lietuvių tautoj turi du vienas kitam priešingus aiškinimus. Vieni tą įvykį vertina neigiamai, jį peikia ir laiko aiškia gėda jaunai Lietuvos Respublikai. Kiti tą perversmą užgiria, laiko jį buvus Lietuvai reikalingu ir dėlto tiems jis virsta istorijoj garbės ir pasididžiavimo įvykiu.

Kai nuo ano įvykio turim jau 35 metų laiko nuotolį, tokioj perspektyvoj visų reikalingiausias filosofas -- laikas yra davęs pakankomų pamokymų gruodžio 17-tos įvykio nešališkam įvertinimui.

Pirmiausia, galima ir reikia šiandien tvirtinti, kad ano meto perversmo tikrasis taikiny buvo

ne ano meto vyriausybė ir seimas, bet tada vykusio infiltracija slapto komunistinės veiklos jaučioje mūsų valstybėje. Tada to būta ne tik pas mus, bet taip pat Latvijoje ir Estijoje, kurios turėjo tuos pačius rūpesčius, tą pačią grėsmę. Nėra ir negali būti šiandien abejojamu, kad anoji komunistinė konspiracija ėjo iš Maskvos ir buvo diriguojama Kremliaus vadovų, kurie pasižymėjo anuo metu ir tuo pačiu pasižymi šiandien, kad jeigu ką puola viešai ar slapta, tai daro regioniniu mastu. Tada anoji Kremliaus užmačia krito ant visų naujųjų Baltijos valstybių.

Tai gi, ruoša gruodžio 17-tos įvykiui tada buvo tiesioginė kontratakija prieš slaptą komunistinę akciją, kuri pirmu tarpu darė griaujamą darbą su siekiu valstybinės suirutės, o po to, turėjo aiškų planą pasinaudoti susirute ir pagriebt respubliką į kietą komunistų partijos kumštį iš kurio, iki šių dienų nėra pavyzdžio, kad kas nors būtų ištrūkęs arba būtų buvęs paleistas. Nėra nei tokio krašto nei tokios tautos.

Ką 1926 ir 1927 metais pergyveno Baltijos naujos respublikos, tą patį pergyveno 1957 metais sena Prancūzijos Respublika gelbėdamosi nuo komunistinės konspiracijos taip pat autoritetiniu De Gaulle režimu 1958 metais.

Dar ryškesnis pavyzdys yra šiandieninė Kuba, tikroji komunizmo auka ir, pagaliau, pačios JAV -- kur jau šiandien gimsta įdomus reakcijos procesas visoj didžiojoje valstybėje prieš komunistinį vėžį.

Lietuvos patriotinė karininkija, tikriausia, tiesioginiai nieko neturėjo prieš Dr. K. Grinių, ar M. Šlezevičiaus vyriausybę ir net seimą. Bet tikra yra tai, kad jie nejučiomis ir tai gana greit virto kliuviniiais Lietuvos gelbėjimui ir tik dėl to turėjo atsakyti vadovavimo valstybei.

Kad toks tvirtinimas atitinka tiesai, rodo ir tai, jog nė vienas nušalintam vyriausybės asmeniui nieko blogo neatsitiko. Pulp Papečkis, buv. Krašto Aps. ministras buvo paskirtas Valstybės Tarybon, Dr. Grinius tapo ilgamečiu Kauno miesto sanitarijos viršininku, o adv. Šlezevičius jei negavo tai tikriausia tik dėl to, kad nebuvo Lietuvos Respublikoj tokios vietos, kuri pajamų atžvilgiu prilygtų jo teisės praktikai, nešusiai per metus nemažiau 125 tūkstančių litų.

Kad ano meto perversmas gražiai ir sėkmingai buvo praverstas ir net be vieno šūvio, tai yra nuopelnas ano meto patriotinės karininkijos. Visi jie tada buvo jauni kupini idealizmo ir ryžtingi savo tautos ir valstybės laisvei ir gerovei. Tat suprantama, kodėl jiems padėjo Kauno patriotinė studentija. Ir kai perversmas buvo užbaigtas, suprantama tapo ir kodėl visoj Lietuvoj suskambėjo ryškus didžios daugumos džiaugsmas ir simpatijos perversmo vykdytojams ir jų pastatytai vyriausybei.

Jonas Valaitis ilgesne ir gražaus stiliaus kalba išskėlė gyvą reikalą padaryti savišką gruodžio 17-to perversmą dabar lietuvių gyvenime Amerikoje. Tuo jis apeliavo į idealizmą, ryžtą kurio taip stingame čia ir neišnaudojame tiek daug galimybių, kurių turime amerikiečių tarpe Lietuvos laisvės reikalui.

L. T. S. Centro V-bos pirm. V. Abraitis tarė užbaigiamąjį žodį. Jis priminė, kad gruodžio

Kaip Švedija ruošiasi apsisaugoti nuo atominio puolimo

Grėsmingos galimo atominio karo perspektyvos privertė švedų vyriausybę pasirūpinti gyvenamųjų apsauga.

Už 150 kilometrų pietuose nuo Stockholmo milžiniška aviacijos įmonė S. A. A. B. jau giliai "nuėjo po žeme". Jūroje išsklaidytos akmeninės saulės jau seniai pasiruošusios priimti į savo urvus -- olas karinį ir prekinį laivyną, nekalbant jau apie povandeninius urvus -- bazes povandeniniams laivams. Dauguma aerodromų, angarų ir gyvenamųjų namų "nuleisti po žeme".

Kai kuriose Stokholmo miesto dalyse patys namų savininkai pasistatė papildomus namelius po žeme. Gettesborge po žeme yra ištisas septynetos aukštų "vasarnamis", kuris kol kas panaudojamas kaip viešbutis tiems, kurie nori pailsėti nuo miesto triukšmo. Archyvai ir muziejai taip pat turi jau savo slėptuves. Šioms statyboms panaudojami granitas ir alavas.

Žymiausias Švedijos atsieikimas priešatominėj srity yra, be abejo, milžiniška priešatominė slėptuvė Stockholme talpinanti 20 - 30 tūkstančių žmonių ir pavadinta "Katerina".

Be triukšmo atsidoaro vartai miesto centre, kuriuos vairuoja "foto - akis". Iš stiklinės būdelės išeina geltona uniforma žmogus - vadovas po "Kateriną". Gal būtų, slėptuve "Katerina" neteks pasinaudoti atominio karo atveju, bet ji vis tiek neveltui pastatyta. Kol kas tai milžiniškas garažas miesto centre su trimis tunelių aukštais, iškaltais granito oloje. Slėptuvės statybos kaina, maždaug apie 4 milijonai dolerių, palengva padengiama nedideliu mokesčiu už automobilių stovėjimą.

Pirmoji slėptuvės patalpa -- didelė salė išklotas melsvos spalvos koliais, sienos (o vietomis ir grindys) apšviestos paslėptom lemputėmis, duodančiom minkštą, raminančią šviesą.

Šviesos signalų sudėtinga grandinė apskaičiuota žmonių

srovės greitam suskirstymui. Po aliarmo signalo per pirmąsias aštuonias minutes "Katerina" gali priimti visus 20,000 žmonių. Tokiai skaičius yra jos talpumo riba, turinti galvoje ten esančias "kareivinių" gyvenimo sąlygas: griežtai nustatyta kubatura, paprastos lovos. Žinoma, pasispaudus, kaip, pavyzdžiui, būdavo Berlyno bunkeriuose orinių užskridimų metu, tai sutilps ir 30,000. Gal būtų, dar daugiau.

Slėptuvės pavidalas -- milžiniškas konusas, kurio sienos yra alavinės. (Kaip žinoma, alavas saugo nuo radiacijos). Šis alavinis konusas yra įkurtas milžiniško oloje, kuri per metus buvo iškalinėta granite. Tarp alavinių sienos ir olos granito yra oro tarp sluoksnis sumažinti oro bangos smūgiui atomo bombai sprogtus. Storis olos grantinių sienų -- 20 metrų.

Slėptuvė su požeminio geležinkelio tinklu, turi nuosavą elektros įtėgą, 750 klv. galinumo ir tris vandentiekio linijas, kurių dvi sujungtos su požemine vandentiekio sistema, o trečioji, pati svarbiausioji, vandenį ima iš nuosavo šaltinio. Ventilacinė sistema išvalo milijonus kubinių pėdų oro per valandą ir pajėgi trukdyti prasiskverbti radioaktyvinei miglai, jeigu dalis slėptuvės būtų sugadinta. Išvietės ir prausyklos numatytos 20,000 žmonių, taigi galima išsiversti be eilių. Be to, dar įrengta 130 specialių "aeroterpių", neutralizuojančių šilumą, kurią spinduliuoja hermetiškai uždarytoje patalpoje susigrūdę į krūvą žmonių kūnai.

Kaip ilgai žmonės gali išbūti ten po žeme, tai jau išbandyta. Į tos pačios "Katerinos" mažą patalpą būdavo vedama po būrį (400) kareivių, sukažant kaip silkes statinėje. Geros organizacijos ir puikios ventilacijos dėka žmonės net dvejetą parų išbuvę išeidavo sveiki.

Gdytojai stebėjo dviejų tokių pat rūšies fabriky darbininkus. Vienas tų fabriky jau "nuėjo po žeme", kitas dirba "posenovei". Buvo daromi bandymai ir su įvairiomis kitomis žmonių grupėmis kurios laisvai sutiko laikinai patikti "kurmiais".

Bandymai parodė, kad žmonės kurį laiką pasilgsta saulės, žalumynų, miesto triukšmo, net ir darbo tempas sulėtėja. Per tam tikrą laiką tačiau produktumumas atstatomas. Žinoma miestiečiai lengviau pakelia "urvinį gyvenimą", negu kaimiečiai.

"E. Lietuvis"

Cosmos Parcels Express Corp.

Mes pranešame savo seniems klientams, o taip pat naujesiems, kuriems mes patarnaujame, kad mūsų firma tęsia siuntinių persiuntimą į Sovietų Sąjungą.

Mes esame įgalioti VNESPUSYLTORG testuoti siuntinių siuntimą, ir mes garantuojame, kad siuntiniai bus pristatyti ir labai skubiai.

Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą siuntiniams reikmenų (audinių, odų ir t.t.) labai prienamomis kainomis. Visi mūsų skyriai suminėti žemiau kuo geriausiai jums patarnaus pagal kiekvieno individualius pageidavimus.

NEW YORK 2, N. Y., 39 -- 2nd Avenue -- Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue -- Tel. DI 5-8808
LAKEWOOD, N. J., 126 -- 4th Street -- Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street -- Tel. MU 4-4610
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street -- Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. -- Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. -- Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 11333 Jos. Campau.

TEL. TO 7-1575
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. -- Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. -- Tel. BR 8-6966
CHICAGO 8, Ill., 3212 So. Halsted St. -- Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal., 960 So. Atlantic Blvd.

TEL. AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. -- Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Ave. -- Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 530 W. Girard Ave.

TEL. WA 2-4035
WATERBURY, Conn., 6 John St. -- Tel. PLaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 606 Bridge St. N.W.

TEL. GL 8-2256
PASSAIC, N. J., 176 Market Street -- Tel. GR 2-6287
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Ave. -- Tel. VI 1-5355

ATHOL, Mass., 61 Mt Pleasant St. -- Tel. CH 9-6245
VINELAND, N. J., West Landis Ave.,
Greek Orthodox Club Blvd.

Sis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.
BOSTON 18, Mass., 271 Shawmut Ave Tel. LI 2-1767

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Bishop 2-1397

Vaidai iš Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos kalėdų eglutės parengimo. Viršuje jaunieji artistai. Apačioje tėveliai ir svečiai.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **Lietuvių Bendruomenės abiejų apylinkių valdybų surengtas Naujų metų sutikimas** praėjo dideliu pasisekimu. Dalyvavo virš keturių šimtų svečių. Jų tarpe pirmą kartą buvo gana daug ir jaunimo. Jie buvo gražiai susiorganizavę ir turėjo atskirus stalus. Jų stalų sponsoriais buvo Ona ir Kazys Karpiai. Jie paaukojo \$10.00 stalų papuošimui. Džiugu, kad keli stalai buvo senosios kartos lietuvių.

L. B. abiejų apylinkių valdybų vardu svečius pasveikino antros apyl. pirm. Povilas Mikšys ir nuoširdžiai palinkėjo kiekvienam iš jų laimingų 1962 metų.

Meninę programą atliko mūsų mieli menininkai: so-

listas Julius Kazėnas, muz. Genovaitė Karsokienė, solistė Cicilija Valenčikaitė ir muz. Regina Brazaitienė. Meninė programą svečių buvo ypatingai įvertinta — susilaukė ilgų, nuoširdžių plojimų.

Didžiulė salė, gražiai išpuošta, visus jaunus ir senus skatintė skatino, orkestrui grojant, šokti, dainuoti.

Pertraukėlė įvyko tik priartėjus dvyliktai valandai, kada visus pasveikino L. B. Tarybos pirm. Stasys Barzdukas, savo trumpam žodyje pabrėždamas, kad mūsų visų žingsnius lydėtų šviesa ir tiesa. Sugiedoti Lietuvos ir Amerikos himnai.

Be abiejų apylinkių valdybų didžiausia darbų našta teko ir Moterų Sąjungai.

Mes visi nuoširdžiai dėkojame menininkams už išpildymą programos be atlyginimo. Dirvai, Darbininkui ir Draugui už garsinimus šio parengimo ir vi-

siems svečiams už atsilankymą.

Abiejų apylinkių valdybos

• **ALto skyriaus atstovų susirinkimas** įvyks sausio 7 d., 11:30 val. (sekmadienį), tuoj po sumos, šv. Jurgio liet. parapijos salėje. Darbotvarkėje: Vasario 16 minėjimo aptarimas ir kt. klausimai. Prašome organizacijas atsiųsti atstovus ir neveluoti.

• **Aldona ir Vytautas Kamantai** 1962 m. sausio 2 d. susilaukė dukrelės Dainos-Reginos. Iš anksčiau Kamantai augina sūnų Rimą ir dukrelę Rasą.

• **Clevelando vyrų oktetas** yra pakviestas koncertuoti New Yorke gegužės 5 d.

• **Pr. Aleksandravičius**, mokėdamas už Dirvą, įmokėjo ir \$5.00 auką.

Išnuomojamas butas
Show ir Hayden Ave. rajone. 5 kambariai, moderniškai įrengtas. Mėnesiui — \$75.00. Šaukti: 681-2849. (3).

• **Penkių kambarių namas**. Parduoda savininkas. Prie Naujosios parapijos — 19417 Chickasaw Avenue. Šaukti Boguslov Sluga — IV 1-7970. (1, 2, 4)

SPORTO VARŽYBŲ KALENDORIUS

Vidurinių Vakarų Sporto Apygarda savo 1962 m. pirmajame pusmetyje yra numatiusi šį sportinių varžybų planą:

Apygardinės vyrų krepšinio pirmenybės įvyks 1962 m. sausio 27 - 28 d. Detroite. Apygardos vadovybės pavedimu, jas vykdė Detroito LSK Kovas.

Dalyvių registracijos terminas -- 1962 m. sausio 17 d.

Registracijos adresas: V. Simutis, 12373 Cherry Lawn, Detroit 4, Mich.

Apygardinės prieauglio klasių krepšinio, tinklinio ir stalo teniso pirmenybės įvyks 1962 m. vasario 24 - 25 d. Chicagoje. Varžybų vykdytojas -- Chicago sporto klubų komitetas.

Apygardinės vyrų tinklinio ir stalo teniso pirmenybės ir moterų tinklinio, krepšinio ir stalo teniso pirmenybės įvyks 1962 m. kovo 3 - 4 d. Chicagoje. Pirmenybių vykdytojas -- Chicago Sporto Klubų Komitetas.

Šalia šių apygardinių varžybų, apygardos ribose numatomos praveisti šios XII-jų Š. Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių varžybos:

a) XII-jų Žaidynių individualinės stalo teniso ir plaukymo varžybos -- 1962 m. balandžio 7 - 8 d. Detroite. Data dar galutinai nenustatyta.

b) XII-jų Žaidynių krepšinio varžybos -- 1962 m. balandžio 28 - 29 d. Chicagoje.

c) XII-jų Žaidynių tinklinio ir komandinės vyrų stalo teniso varžybos -- 1962 m. gegužės 5 - 6 d. Clevelande.

RENKAMA NAUJA APYGARDOS VADOVYBĖ

Ryšium su naujojo FASK-to išrinkimu, vyksta pasikeitimai ir apygardos vadovybėje. Šiuo metu vyksta naujo apygardos vadovo rinkimai, kurie baigiasi gruodžio 31 d. Naujai išrinktasis vadovas sudaro apygardos komitetą ir jį patiekia FASK-tui patvirtinti.

Pareigų perdavimas naujai apygardos vadovybei numatomas per apygardos suvažiavimą, kuris šaukiamas 1962 m. sausio 27 -28 d. Detroite, apygardinių vyrų ir moterų krepšinio pirmenybių proga.

ATLIKIME METINĘ SPORTININKŲ REGISTRACIJĄ

Pradedama vykdyti 1962 m. lietuvių sportininkų metinę registraciją. Pabrėžiama, kad tiek

apygardinėse pirmenybėse, tiek ir visose kitose lietuvių ar pabaltiečių varžybose dalyvauti gali tik 1962 m. Š. Amerikos Lietuvių sportininkų metinę registracijos prievolę atlikę klubai bei pavieniai asmenys.

Registracija atliekama apygardoje per sporto klubus. Klubams nepriklausą asmenys registraciją atlieka bei visas smulkesnes informacijas gauna tiesiai apygardos būstinėje, šiuo adresu:

Mr. A. Bielskus, 1211 Carlyon Rd., East Cleveland 12, Ohio.

RŪPINAMASI SPORTINIŲ VADOVŲ PARUOŠIMU

Yra numatoma Chicagoje surengti trumpalaikius kursus, sporto instruktorių bei sporto administracinių pareigūnų tobulinimui. Ši problema ypačingai yra aktuali, kadangi sportininkų skaičius auga o kadru eilės vis retėja. Tikimasi šiam reikalui gauti talkos iš Chicagoje ir apylinkėse gyvenančių mūsų sporto darbuotojų -- veteranų.

BOSTON

ŠACHMATININKAI PASIŽYMI

So. Bostono lietuvių pil. draugijos šachmatininkai baigė metus su keliais žymėtinais laimėjimais. Jaunuolis Algis Makaitis Naujų metų išvakarėse sudorėjo stipriusį Massachusettso meistrą John Curdo, kuris drauge yra šių metų Naujos Anglijos ir Bostono čempionas. Tai įvyko per Massachusettso atviras pirmenybes.

Panašią staigmeną A. Makaitis yra padaręs praeitose Mass. atvirose pirmenybėse, kai jis nugalėjo stipriusį Connecticut valstybės ekspertą Dr. J. Platz, iš Hartfordo, o rudenį, įveikdamas 1959 m. Bostono meistrą Gediminą Šveikauską, didžiojo Bostono pirmenybėse. Tose pir-

menybėse Makaitis dalinosi antrą vietą su keliais Bostono pirmūnais.

Massachusettso pirmenybės, gruodžio 29 - sausio 1, laimėjo G. Proil, sukojęs 5 1/2 - 1/2 tš. Antrą vietą su 4 1/2 taškų pasidalino Algis Makaitis, Carl Wagner ir Morphy. Pernykštis meistras John Curdo, buv. Bostono meistras D. Scheffer ir daug kitų liko žemiau.

Boston Sunday Globe, gruodžio 31 d. skelbia pagal Harold Norell duomenis iš Švedijos (jis pasaulio korespondencinių pirmenybių tvarkytojas), kad JAV komandos dalyvis Kazys Merkis, trečiojo lentos, atsistojo pirmuoju pusfinalio grupėj, visu tašku pralenkdamas antruoju einančią I. Maričič, Jugoslaviją. Pabrėžta, kad nežiūrint bostoniško didelių pastangų ir pasekmės, JAV komanda pirmenybių baigmę nepateko. Užbaigia tokia: K. Merkis, JAV, 4 1/2 tš. (iš 6). I. Maričič, Jgslv. 3 1/2, H. Fabricius, V. Vok., 3, P. Cherta, Ispanija, 3, F. Schulz, Kanada, 2 1/2 inž. Marcussi, Argentina 2 1/2, Loughton, Australija 2 tš.

Baigmėn iš šio pusfinalio kvalifikavosi Vokietija ir Ispanija. Prieš abu tų valstybių žaidikus Merkis laimėjo.

Prieš pat Kalėdas lietuvių komanda sužaidė lygiomis su Bostono čempionais -- Cambridge, 1, 2 1/2 - 2 1/2, tuo tarpu kitos komandos pralaimėjo meistrui. Dera pažymėti, kad šiose rungtynėse Kazys Merkis įveikė G. Proil, naująjį Massachusettso čempioną.

M.

Paraginkit savo pažištamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

1962 m. SAUSIO 13 d.

NAUJOSIOS PARAPIJOS SALĖJE, CLEVELANDE 18022 NEFF ROAD

ĮVYKS

L.T.M.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO METINIS KONCERTAS

NAUJAI PARUOŠTOJE PROGRAMOJE

ANSAMBLIO MOTERŲ, VYRŲ IR MIŠRŲS CHORAI

SOLISTAI SVEČIAI: **ALDONA STEMPUŽIENĖ**
VACLOVAS VERIKAITIS

PO PROGRAMOS ŠOKIAI IR VAIŠĖS. ŠOKIAMS GROS NEOLITUANŲ ORKESTRAS

BILJETUS GALIMA ĮSIGYTI DIRVOJE, SPAUDOS KIOSKE, PAS ČIURLIONIEČIUS IR PRIE ĮEJIMO.

PRADŽIA 7 VAL. VAK.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN
4%
ACCOUNTS INSURED TO \$10,000
IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30
SUPERIOR SAVINGS
HOME AND REMODELING LOANS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185 St. KE 1-7770

KAS IR KUR?

• **Draugo romano konkursą** šiais metais laimėjo Juozas Kralikauskas už romaną "Titnago ugnis". Premijos įteikimas įvyksta šį sekmadienį, sausio 7 d., Chicagoje.

• **Inž. A. P. Vaitaitis**, iš Denver, Colorado, Martin Co. siunčiamas į Cape Canaveral, Floridą, trims mėnesiams. Kaip žinia, Martin Co. Denveryje gamina ir Floridoje bando Titan raketą.

• **Inž. Gerimantas Penikas** sausio mėn. išvyksta į Pacifiko salas atominių tyrimų reikalais.

• **Kazimieras Jecevičius-Ječius**, mirė širdies liga gruodžio 26 d. Chicagoje. Velionis buvo gimęs 1898 m. Vabalninko valsčiuje. Lietuvoje ilgus metus buvo Pieno-centro direktorium. Buvo baigęs agronomijos mokslus.

• **Dr. Antanas Rudokas**, aktyvus Amerikos lietuvių visuomenės veikėjas, kuris neseniai LST Korp! Neo-Lithuania buvo išrinktas garbės filisteriu, išvyko į Los Angeles, California aplankyti savo draugų. Į Chicago grįš sausio 22 d.

• **New Yorko vyrų oktetas** šių metų pradžioje turi dvi gastroles — sausio 13 d. Paterson, N. J. ir vasario 3 d. Baltimorėj, Md.

CICERO

Skelbs Dirvos platinimo vajų

Baigdama savo kadenciją skyriaus valdyba turėjo posėdį. Buvo svarstyta daug klausimų ir prieita išvados, kad vienas iš svarbiausių tikslų yra remti ir platinti savąją spaudą — Dirvą. Todėl nutarta paskelbti Dirvos platinimo vajų — kreipiantis į kiekvieną narį atskirai. Jau yra sudaromas sąrašas numatytų naujų Dirvos skaitytojų, kuris bus pasiųstas redakcijai.

Posėdis įvyko p. Petkūnų puošniame name. Po posėdžio p. Petkūnienė visus pavašino.

B. Vasys

ALT S-gos Cicero skyriaus valdyba posėdžiavusi p. Petkūnų namuose. Iš kairės: dr. K. Sruoga -- vicepirmininkas, Bronius Vasys -- pirmininkas, p. Petkūnienė (sektorioriaus Petkūno, tuo metu dariusio šią nuotrauką, žmona) ir p. Trinka -- išdininkas.

Iš Lietuvos pranešė, kad Kaune gruodžio 7 dieną staiga širdies smūgiu mirė **JUOZAS BACEVIČIUS**, 37 metų amžiaus.

Palaidotas gruodžio 10 dieną Kleboniško kapinėse.

Nuliūdęs brolis gyvenęs Clevelande

TAUTININKŲ SUVAŽIAVIMAS

L. Tautinės S-gos Rytų Apygardos Valdyba šaukia sausio 14 d. Newark suvažiavimą, kuriame bus svarstoma nagrinėjama tautininkų pasaulėžiūra. Į šį suvažiavimą yra kviečiami Elizabetho, Newarko, New Yorko I ir II skyriaus, Philadelphia ir Waterburio tautininkai.

Šiame suvažiavime darys pranešimus Dr. Br. Nemickas, E. Čekienė ir V. Rasėnis. Diskusijas ves A. Diržys. Suvažiavimas prasidės lygiai 1 val. p. p. Suvažiavimo adresas:

180 New York Ave.
Newark, New Jersey.

Tai šv. Jurgio Draugijos patalpos, kurios yra prie lietuvių šv. Trejybės bažnyčios. **A. A.**

• **Kas turėtų mano knygą ŠILKINĖ SUKNELĖ** ir suiktų perleisti ją, maloniai prašyčiau atsiliiepti ir pateikti savo sąlygas: ar norės pinigais, ar pasikeisti kita kuria iš mano knygų. Juozas Švaistas, 516 Raymond Ave., Santa Monica, Calif.

• **Komunistinė "Vilnis"**, išeinanti Chicagoje, vėl skundžiasi, kad "Kalėdų naktį nacionalistai politiniai desperatai ar jų samdiniai, į "Vilnies" administracijos raštinę per langą įvertė daugiau kaip penkiasdešimt svarų sunkumo luitą".

• **Antano Škėmos Raštų Išleidimo Fondui** savo įnašus prisiuntė Hamiltono Lietuvių Mėgėjų Teatras "Aukuras" \$18.00. Lietuviškosios teatrinės grupės ir visuomeninės organizacijos įvertinančios rašytojo Antano Škėmos kūrybinį palikimą ir suprantančios jo reikšmę ateities Lietuvos literatūrai įnašus prašomos siųsti Fondui adresu: Dr. Jonas Valaitis, 2547 W. 45th St., Chicago 32, Ill.

• **K. Gečaitė**, iš Manteno, mokėdama už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• **A. Jonkutė**, iš Chicago, mokėdama už dvi prenumeratas, atsiuntė ir \$5.00 auką.

Donelaičio lituanistinės mokyklos Chicagoje suruoštos eglutės jaunieji artistai, suvaidinę "Užburtos gėlės". Iš kairės R. Lampsaitytė, J. Lipskis, E. Lipskis, Ž. Bilaišytė, mokyt. V. Cibavičius, R. Stravinskaitė, O. Žostautaitė, V. Miknaitis ir M. Trakis.

NEW YORK

KORP! NEO - LITHUANIA FILISTERIŲ SĄJUNGA

1961 m. gruodžio 17-tą įvyko New Yorke gyvenančių Neo Lithuania filisterių susirinkimas, kuriame buvo svarstytas Filisterių Sąjungos klausimas. Kaip žinia, iki šiol tremties gyvenime ši akademinė šeima Filisterių S-gos neturėjo, bet šis reikalas paskutinių dviejų metų bėgyje buvo nuolatiniu rūpesčiu. Šis klausimas buvo studijuojamas ir svarstomas ir, štai, šiame susirinkime dalyvavę filisteriai vieningai nutarė tokią sąjungą įsteigti.

Į pirmutinę valdybą buvo išrinkti 5 asmenys, kurie pasiskirstė pareigomis: Antanas Diržys -- pirm., Dr. Halina Montvilienė -- vicepirm., Kazys Silidnas -- sekret., Juozas Maurukas -- išd., ir Petras Ulėnas -- kultūros reikalams vadovas.

Ta pačia proga tenka pabrėžti, kad ši Filisterių S-ga, kaip kad buvo Lietuvoje taip pat ir čia yra integralinė visos Korp! NL dalis. Jos charakteris yra savitai funkcionalinis, išplaukęs iš asmens, baigusio aukštąjį mokslą.

Filisteris, šio žodžio prasme, yra senas Korporacijos draugas, narys tiek su užbaigtu minimaliniu aukštuoju mokslu, tiek suplančiu patirtimi savo Korporacijoje. Jis virsta dideliu pagelbintu ne tiek mažuose kasdieniuose Korporacijos reikaluose, kiek bendruose ypatingesniuose svarbiuose klausimuose ir tam filisterių žodžiais, jų nuomonės, sugestijos yra svarūs ir svarbūs.

Su filisterių susiburimu New Yorke yra dėtas pirmutinis žingsnis pritraukimui į gyvenimą dalyvavimą šioj Korporacijoje visame pasaulyje esančių fi-

Jaunieji artistai R. Srugytė, Ž. Bilaišytė, L. Gerulytė, R. Gerulis, V. Žvinytė, Ž. Puodytė, I. Stravinskaitė ir M. Trakis, suvaidinę "Užburtos gėlės".

TORONTO

Naujų metų sutikimas

1962 metų sutikimas buvo kiek skirtingesnis negu ankstyvesniais metais. Dėl veikiančių provincijos įstatymų, kuriais draudžiama sekmadieniais rengti parengimus su šokiais ir svaiginančiais gėrimais, buvo atsisakyta didžiulių tradicinių Naujųjų Metų sutikimų.

Vietoje perkių ar šešių ankstyvesniais metais rengiamų sutikimų, šiais metais, berods, buvo tik vienas. Šį sutikimą organizavo "Tėvynės Prisiminimai" radijo valandėlės vedėjas J. R. Simanavičius.

Sporto klubas Aušra suktuvas atžymėjo šokiais gruodžio 30 d.

Paminėtinas studentų Naujųjų Metų sutikimas pas A. Beresnevičių ir vyresniosios kartos visuomeninkų būrelio pas Aug. Kuolą.

Nors linksmintis ir buvo tam tikros kliūtys, tačiau visi torontiečiai lietuviai mažesniais būreliais daugelyje vietų gražiai sutiko 1962 metus. Pasakytose kalbose visų mintys buvo pakeltos į mūsų kenčiančią tėvynę Lietuvą ir jos išsivadavimą iš svetimųjų jungo. Su linkėjimais tegu laisvė sugrįžta Pavergtoms Europos tautoms, buvo ryžtingai Naujųjų Metų slenkstis peržengtas.

nių Naujųjų Metų sutikimų.

Vietoje perkių ar šešių ankstyvesniais metais rengiamų sutikimų, šiais metais, berods, buvo tik vienas. Šį sutikimą organizavo "Tėvynės Prisiminimai" radijo valandėlės vedėjas J. R. Simanavičius.

Sporto klubas Aušra suktuvas atžymėjo šokiais gruodžio 30 d.

Paminėtinas studentų Naujųjų Metų sutikimas pas A. Beresnevičių ir vyresniosios kartos visuomeninkų būrelio pas Aug. Kuolą.

Nors linksmintis ir buvo tam tikros kliūtys, tačiau visi torontiečiai lietuviai mažesniais būreliais daugelyje vietų gražiai sutiko 1962 metus. Pasakytose kalbose visų mintys buvo pakeltos į mūsų kenčiančią tėvynę Lietuvą ir jos išsivadavimą iš svetimųjų jungo. Su linkėjimais tegu laisvė sugrįžta Pavergtoms Europos tautoms, buvo ryžtingai Naujųjų Metų slenkstis peržengtas.

Nors linksmintis ir buvo tam tikros kliūtys, tačiau visi torontiečiai lietuviai mažesniais būreliais daugelyje vietų gražiai sutiko 1962 metus. Pasakytose kalbose visų mintys buvo pakeltos į mūsų kenčiančią tėvynę Lietuvą ir jos išsivadavimą iš svetimųjų jungo. Su linkėjimais tegu laisvė sugrįžta Pavergtoms Europos tautoms, buvo ryžtingai Naujųjų Metų slenkstis peržengtas.

Nors linksmintis ir buvo tam tikros kliūtys, tačiau visi torontiečiai lietuviai mažesniais būreliais daugelyje vietų gražiai sutiko 1962 metus. Pasakytose kalbose visų mintys buvo pakeltos į mūsų kenčiančią tėvynę Lietuvą ir jos išsivadavimą iš svetimųjų jungo. Su linkėjimais tegu laisvė sugrįžta Pavergtoms Europos tautoms, buvo ryžtingai Naujųjų Metų slenkstis peržengtas.

PHILADELPHIA

Kviečiame į Kanarėlės vaidinimą

Mūsų jauno rašytojo dr. K. Ostrausko, gyv. Philadelphiaje drama Kanarėlė bus parodyta Philadelphia visuomeninei sausio 13 d. Vaidins New Yorko teatrų grupė, vadovaujama režisoriaus V. Valiuko. Dekoracijos taip pat Philadelphiaje gyv. ir aukštai iškilusio dailininko R. Viesulo.

Vaidinimas vyks Lietuvių Pašalpinio Klubu salėje — 928 E. Moyarmenting Ave. Vaidinimo pradžia 6

CHICAGO

K. DONELAIČIO MOKYKLOS EGLUTĖS VAKARAS CHICAGOJE

K. Donelaičio šeštadieninė lituanistikos mokykla varo didelį lietuviškojo švietimo ir lietuviybės ugdymo darbą. Mokykla veikia trečiuosius metus.

Dabar ją gana tvarkingai lanko arti 200 moksleivių, susirenkančių iš plačiosios Chicago ir net tolimesnių jos apylinkių. Mokykloje veikia 8 pr. mok. skyriai ir užima, palyginti, erdvas 5 klases (Marquette Park Fieldhouse, So Kedzie ir 67 Street).

Mokyklai energingai ir sėkmingai vadovauja J. Širka. Mokykloje dar dirba šie mokytojai: V. Cibavičius (muzikos ir dainos), E. Diminskienė, P. Lampsaitienė, M. Šimonienė, S. Vaišvilienė ir I. Peteraitienė (taut. šokiai, žaidimai).

Kalėdų švenčių proga šioj mokykloj bendromis vedėjo, mokytojų ir moksleivių pastangomis buvo suruoštas šaunus Kalėdų eglutės vakaras. Moksleivių, jųjų draugų, tėvų ir artimųjų buvo perpildytos visos mokyklos patalpos...

Eglutės įdomią ir turiną programą atliko patys moksleiviai, suvaidindami Vandos Frankienės 3 v. kalėdinę pasaką "Užburtos gėlės", padeklamuodami bei pažaisdami — pašokdami. Scenos lietuvišką apipavidalinimą labai vykusiai atliko dail. A. Petrikonis. Visa programa buvo atliekama su pasiruošimu, įsijautimu ir veikalo minties supratimu. O tų vaidintojų viso per 50!

Turint galvoje programos paruošimo lygį, savaime peršasi mintis ar negalėtų mieli jaunieji vaidintojai "suruošti išvyką ar išvyką" dar šiuo metu į kitas Chicago lituanistikos mokyklas? **mv**

val. 30 min. vak.

Po vaidinimo šokiai, buffetas ir laimėjimai. Iš laimėjimų gautas pelnas skiriamas a. a. A. Olio paveikslui nupiešti, kurs vėliau bus padovanotas Vasario 16 Gimnazijai Vokietijoje.

Vaidinimą ruošia ALT S-gos Philadelphia skyrius. Tikimės, kad miegoji Philadelphia visuo menė supras rengėjų gerus norus ir gausiai atsilankys į šį vaidinimą, o ypač, kad turėsite progos pamatyti ir sava veikalo autorių ir dailininką, piešusį dekoracijas.

Trumpai

Vasario 3 d. Lietuvių Muzikalinio Klubu salėje Baltas ruošia koncertą.

Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas įvyks Lietuvių Muzikalinio Klubu salėje vasario 18 d. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas adv. Julius Smetona. **P. M.**

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

KAIP IŠ TIKRŲJŲ ATRODO

ana televizija ar tas vokiškas aparatas, nuspręsti vien iš paveikslų -- sunku. Pačių daiktų -- "gyvų" -- įvairių firmų dešimtimis Gradinsko televizijų, radijų ir stereo patefonų krautuvė, 2512 W. 47th Str., Chicago, Ill., FR 6-1998.

Dail. Antanas Vaikšnoras, kurio naujausių tapybos darbų paroda šiuo metu atidaryta Akrono Art Instituto rūmuose, Market St. Paroda bus atidaryta iki sausio 21 d.